

G17.1223

> Eindrapport

Evaluatie burgerparticipatie

Rekenkamer Nieuwkoop

Raac d.d. 14 december 2017 nr. 2017-123

Rekenkamer Nieuwkoop

Colofon

Deze rapportage geeft zicht op burgerparticipatie binnen de gemeente Nieuwkoop: de wijze waarop burgerparticipatie wordt ingezet en de effecten.

De rapportage is opgesteld door twee onderzoekers van het bestuurlijk onderzoeks- en adviesbureau Partners+Pröpper : Ing. Peter Struik MBA en Hilda Sietsema.

PARTNERS+PRÖPPER
DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Noordwijk, 24 augustus 2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Vraagstelling	3
1.3	Begripsbepaling: wat is burgerparticipatie?	4
1.4	Aanpak van de evaluatie.....	5
2	Participatiebeleid in Nieuwkoop.....	8
2.1	Achtergrond en context	8
2.2	Het beleid.....	9
2.3	De uitgangspunten en spelregels	10
2.4	Het vorm geven van burgerparticipatie	10
3	De participatiepraktijk van Nieuwkoop.....	12
3.1	Algemeen beeld van de praktijk	13
3.2	Verdieping van de praktijk: twee trajecten	15
3.2.1	Het traject opstellen subsidiebeleid	15
3.2.2	Het traject Netwerk ontdek Nieuwkoop.....	17
4	Conclusies en aanbevelingen.....	19
4.1	Conclusies	19
4.2	Aanbevelingen	21
	Bestuurlijke reactie van het College van B&W.....	24
	Bijlage 1: Lijst met gesprekspartners en bronnenlijst.....	26
	Bijlage 2: normenkader	27
	Bijlage 3: trajectrapporten.....	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Burgerparticipatie is een onderwerp dat in vrijwel alle Nederlandse gemeenten hoog op de agenda staat. De ambities lopen uiteen: sommige gemeenten leggen de nadruk op het vergroten van draagvlak voor gemeentelijk beleid en plannen, anderen zetten nadrukkelijk in op het vergroten van eigen verantwoordelijkheid en het faciliteren van initiatieven van burgers. Ook de gemeente Nieuwkoop heeft ambities met burgerparticipatie. De Rekenkamer Nieuwkoop wil dan ook de praktijk van burgerparticipatie in Nieuwkoop ondersteunen met een evaluatie. Deze evaluatie is opgenomen in het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer.

Het doel van de evaluatie is:

- 1 Inzicht bieden in de wijze waarop in Nieuwkoop invulling wordt gegeven aan burgerparticipatie en de resultaten daarvan.
- 2 Praktische aanbevelingen doen voor de verdere ontwikkeling van burgerparticipatie tijdens zowel de ontwikkeling als de uitvoering van beleid op basis van actuele inzichten in het onderwerp.

1.2 Vraagstelling

De Rekenkamer heeft de onderstaande vragen geformuleerd die in het voorliggende rapport verder zullen worden beantwoord.

BELEID

- 1 Hoe ziet het gemeentelijk beleid voor burgerparticipatie er uit en welke doelen heeft de gemeente daarbij voor ogen?

UITVOERING

- 2 Op welke wijze is burgerparticipatie geborgd in de besluitvormings- en werkprocessen van de gemeente?
- 3 Wat is daarbij de rol van de raad, het college en de ambtelijke organisatie?
- 4 Hoe wordt het beleid ten aanzien van burgerparticipatie uitgevoerd en toegepast bij een aantal casus?

EFFECTEN

- 5 Worden de beoogde doelen van burgerparticipatie bereikt bij de casus?
- 6 Zijn participanten tevreden? Waarover wel en niet?

LEREN EN ONTWIKKELEN

- 7 Worden participatietrajecten geëvalueerd en worden participanten daarbij betrokken?
- 8 Wat zijn de ambities voor de komende jaren en hoe kunnen deze worden versterkt met zinvolle lessen uit de huidige praktijk?

1.3 Begripsbepaling: wat is burgerparticipatie?

Burgerparticipatie heeft allerlei verschijningsvormen. Gemeenten maken dan ook gebruik van andere termen die meestal min of meer hetzelfde betekenen, zoals interactief werken, interactieve beleidsvorming, samenspraak of publieksparticipatie. Drie kernelementen zijn in ieder geval altijd belangrijk. Deze worden hieronder verder uitgewerkt.

PARTICIPANTEN

Burgerparticipatie wordt vaak geassocieerd met participatie van individuele inwoners van de gemeente. In de praktijk gaat het echter om een bredere afbakening. Denk ook aan: verenigingen, belangengroepen, ondernemers, dorps- of wijkraden, maatschappelijke organisaties et cetera. In deze evaluatie wordt de brede afbakening gehanteerd.

DEELNAME EN ROLLEN

Burgers kunnen in verschillende rollen deelnemen aan de publieke zaak: bijvoorbeeld als adviseur van het gemeentebestuur over een beleid of plan, als medebeslisser, als samenwerkingspartner of als initiatiefnemer en uitvoerder van een eigen idee of initiatief dat de gemeente ondersteunt. De onderstaande participatieladder geeft alle mogelijke vormen van burgerparticipatie weer. Met iedere trede wordt de invloed van burgers ten opzichte van de gemeente groter.

Figuur 1.0: De participatieladder.¹

De 'participatieladder' biedt een keuzerepertoire voor participatievormen (en bijpassende bestuursstijlen). Door een of meerdere keuzes te maken is van meet af aan helderheid over de volgende vragen:

- Nemen we als gemeente onze verantwoordelijkheid, hakken we bestuurlijke knopen door en volstaan we met het informeren van de samenleving daarover? Is de burger dus vooral ontvanger van informatie? (Open autoritaire stijl)

¹ Zie: Igno Pröpper, *De aanpak van interactief beleid: elke situatie is anders*, Coutinho 2009 (derde, herziene druk), 2009, p. 16-18.

- Maken we als gemeente ons 'huiswerk' en raadplegen we de samenleving over een door ons voorgestane beleidsaanpak? Geven we de burger dus de gelegenheid 'aan het eind' een reactie of advies te geven? (Consultatieve stijl)
- Vragen we als gemeente partijen in de samenleving om een open advies? Is er dus veel ruimte voor inbreng en discussie over de probleemdefinitie en de oplossingsrichting? Adviseert de burger ons dus 'vanaf het begin'? (Participatieve stijl)
- Geven we als gemeente aan burgers de bevoegdheid om binnen bepaalde randvoorwaarden zélf beslissingen te nemen of uitvoering aan beleid te geven? Beslist de burger dus mee? (Delegerende stijl)
- Werken we als gemeente op basis van gelijkwaardigheid met andere partijen samen? Met andere woorden is realisatie van de opgave (mede) afhankelijk van andere partijen? Hebben we dus samenwerkingspartners? (Samenwerkende stijl)
- Bieden we als gemeente ondersteuning (tijd, geld, deskundigheid, materiële hulpmiddelen) voor het beleid van externe partijen? Is de burger dus initiatiefnemer of zelfs 'beleidseigenaar'? (Faciliterende stijl)

DE PUBLIEKE ZAAK

De kern van burgerparticipatie is dat overheid en burgers samen werken aan het realiseren van maatschappelijke opgaven: zaken die het individuele belang overstijgen en nuttig zijn voor c.q. de belangen raken van grotere groepen mensen. Burgerparticipatie heeft dus betrekking op zaken die voor en door de gemeenschap worden gerealiseerd. Denk bijvoorbeeld aan leefbaarheid en veiligheid in wijken, de aanleg van een natuurgebied, het revitaliseren van een winkelcentrum of de realisatie van een brede school.

DEFINITIE

In het licht van de drie kernelementen hanteert de Rekenkamer één definitie van burgerparticipatie. Er is daarbij ook aansluiting gezocht bij de definitie zoals deze in de Landelijke Benchmark Burgerparticipatie wordt gebruikt, omdat de definitie goed recht doet aan de verschillende vormen die in de praktijk zichtbaar zijn.

Burgerparticipatie is deelname van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven aan de publieke zaak.

1.4 Aanpak van de evaluatie

Bij de start van de evaluatie bleek dat het college ook een evaluatie is gestart naar de werkwijze van de gemeente rondom 'Van Buiten naar Binnen werken'. Omdat er veel raakvlakken zijn is er afgestemd met de ambtelijke organisatie. Daaruit is de onderstaande aanpak voor de evaluatie van de Rekenkamer voortgekomen:

1. In de aanpak van de evaluatie rondom 'Van Buiten naar Binnen werken' zijn zes casus geselecteerd. De Rekenkamer haakt daarbij aan op deze zes casus maar doet dit wel vanuit een onafhankelijke positie. De zes casus zijn:
  - Ontwikkeling Land van Koppen;
  - Opstellen subsidiebeleid;
  - Netwerk ontdek Nieuwkoop;
  - Kinderboerderij;
  - Snel internet buitengebied;
  - DNA Nieuwkoop.

2. De Rekenkamer Nieuwkoop is als eerste gestart met de evaluatie van de zes casus. En heeft daarbij een landelijk beproefd instrument ingezet: de 'Participatiemonitor'. Zie hieronder voor een toelichting op dit instrument.
3. De tussenresultaten zijn gedeeld met het ambtelijk onderzoeksteam van de evaluatie 'Van Buiten naar Binnen werken'. Dat evaluatieteam heeft eigenstandig kunnen afwegen of de tussenresultaten relevant zijn voor hun vervolg.

Daarna heeft de Rekenkamer Nieuwkoop zijn eigen weg gevolgd met de zes casus:

4. De Rekenkamer Nieuwkoop heeft in afstemming met zijn klankbordgroep van raadsleden drie casus geselecteerd (uit de zes casus) voor nadere verdieping. Hierna zijn met betrekking tot deze drie casus verdiepende gesprekken gevoerd met de ambtelijk projectleiders en een studie van desbetreffende documenten.
5. Als laatste stap is het voorliggende rapport opgesteld door de Rekenkamer Nieuwkoop. Dat rapport volgt de gebruikelijke route van ambtelijke verificatie en bestuurlijk wederhoor.

TOELICHTING OP DE PARTICIPATIEMONITOR

De Participatiemonitor is een onderdeel van de Landelijke Benchmark Burgerparticipatie (zie www.benchmarkburgerparticipatie.nl). Het is een instrument om participatietrajecten systematisch te evalueren. Dit gebeurt aan de hand van een tweetal online enquêtes die worden ingevuld door:

- De projectleider of beleidsmedewerker die het traject vanuit de gemeente heeft uitgevoerd of begeleid. Hij/zij vult een enquête in bij wijze van zelfevaluatie.
- Burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties die hebben geparticipeerd (de participanten). Zij beoordelen in een enquête de samenwerking met de gemeente en tot welke resultaten deze heeft geleid.

De uitkomsten van beide enquêtes leiden voor ieder traject tot een trajectrapport. Alle trajectrapporten zijn gebundeld in bijlage 3 van het voorliggende rapport.

In de Participatiemonitor worden aan de projectleider én deelnemers vragen gesteld die aansluiten bij de vier kwaliteitsmaatstaven die in de Landelijke Benchmark Burgerparticipatie centraal staan. De vier kwaliteitsmaatstaven zijn onder te verdelen in twee maatstaven voor de aanpak en twee maatstaven voor het resultaat van burgerparticipatie.

Kwaliteitsmaatstaven voor de aanpak		Kwaliteitsmaatstaven voor het resultaat	
1	Professionele vormgeving	3	Democratie
2	Kwaliteit van samenwerking	4	Realisatiekracht

Zie verder bijlage 2 voor een toelichting op de vier kwaliteitsmaatstaven en het daaraan ontleende normenkader voor de evaluatie.

Waarderingen van projectleiders en deelnemers voor de onderliggende normen van de kwaliteitsmaatstaven zijn op pagina 1 van ieder trajectrapport weergegeven met de symbolen -- (zeer negatief), - (negatief), +/- (neutraal), + (positief) of ++ (zeer positief). Alle waarderingen samen leiden tot een score tussen 0 en 100 op de vier kwaliteitsmaatstaven. Deze scores zijn ook weergegeven in een staafdiagram en kunnen daar ook vergeleken worden met de andere trajecten

binnen Nieuwkoop en met andere gemeenten². De waarderingen van projectleiders en deelnemers wegen in de totaalscore even zwaar.

Om een algemeen beeld te vormen zijn in eerste instantie de eerder genoemde zes trajecten geëvalueerd met behulp van de Participatiemonitor.

Het traject Kinderboerderij heeft echter geen enkele respons van participanten opgeleverd. Daarom is dit traject verder niet meegenomen in het onderzoek. De andere vijf trajecten leverde wel respons en de trajectrapporten zijn dan ook opgenomen in bijlage 3. Voor de trajecten DNA Nieuwkoop, Snel internet buitengebied en Ontwikkeling Land van Koppen is de respons goed (100%) maar het aantal uitgenodigde deelnemers voor de Participatiemonitor is klein ten opzicht van het totaal aantal participanten. Deze trajecten wel meegenomen in het algemene beeld van hoofdstuk 3.1 (zij geven namelijk wel een indicatie) maar verder niet in de verdieping van hoofdstuk 3.2

Uit de groep van zes geselecteerde trajecten voor de Participatiemonitor zijn in eerste instantie drie trajecten geselecteerd voor nader verdieping, te weten: Netwerk Ontdek Nieuwkoop, Opstellen Subsidiebeleid en DNA Nieuwkoop. Bij deze drie verdiepende trajecten was echter sprake van onvoldoende respons voor een betrouwbare verdieping. Om de respons te vergroten is in een tweede ronde de enquête nogmaals uitgezet. Twee trajecten hebben een daadwerkelijke hogere respons opgeleverd, te weten Opstellen Subsidiebeleid en Netwerk Ontdek Nieuwkoop. Voor de verdieping in hoofdstuk 3.2 worden die trajecten gebruikt want het aantal deelnemers aan de Participatiemonitor en de respons is daar voldoende.

---

² Dit gaat om de gemiddelde scores van geëvalueerde trajecten door andere gemeenten in 2016.

2 Participatiebeleid in Nieuwkoop

KERNBEVINDINGEN

- 1 Burgerparticipatie staat al geruime tijd hoog op de agenda van de gemeente Nieuwkoop en het gemeentebestuur heeft daarbij een moderne kijk op burgerparticipatie, want:
  - Het beziet burgerparticipatie vanuit een breed perspectief: het gaat om goede samenwerking met inwoners, (maatschappelijke) organisaties en bedrijven.
  - Met als doel gezamenlijk maatschappelijke opgaven te realiseren en daarbij de kracht van de lokale samenleving te benutten.
  - Burgerparticipatie is vooral een middel wat per situatie op maat wordt gesneden. Iedereen levert afhankelijk van de opgave die voorligt vanuit een passende rol zijn bijdrage.
  - Het gaat uit van een leerproces, waarbij evaluatie van burgerparticipatietrajecten een belangrijk middel is om dat leerproces te voeden.

Er is nog wel ruimte voor verdere modernisering. Zo is het burgerinitiatief - als vorm van participatie - nog onderbelicht in het beleid en is ook niet verder uitgewerkt (zie ook kernbevinding 3).

- 2 Het beleid ten aanzien van burgerparticipatie bevat verder heldere ambities en het is duidelijk wat de gemeente ermee wil bereiken.
- 3 Het beleid is ook goed uitgewerkt en speelt in op maatwerk. Er is een helder afwegingskader om af te wegen of burgerparticipatie effectief ingezet kan worden en welke aanpak gepast is. Wel is ook hier nog ruimte voor doorontwikkeling:
  - De werkwijze rondom burgerinitiatieven is onvoldoende uitgewerkt;
  - De Participatieladder als instrument biedt nog onvoldoende scherp zicht op de rollen van de gemeente en die van participanten in verschillende situaties.
  - De Participatieladder wordt als instrument beschouwd dat enkel kan worden ingezet aan het begin van een participatietraject. Het wordt daarmee niet volledig benut. De Participatieladder kan namelijk ook zeer behulpzaam zijn gaandeweg het participatietraject. Hierover meer in de aanbevelingen van het voorliggende rapport.
- 4 Het beleid en de werkwijze ten aanzien van burgerparticipatie wordt door het college regelmatig geëvalueerd.

2.1 Achtergrond en context

De gemeente Nieuwkoop heeft al sinds de voorgaande bestuursperiode het onderwerp burgerparticipatie hoog op de agenda staan. Het heeft daardoor een plek binnen allerlei beleidsvelden en projecten.

De gemeente heeft burgerparticipatie op verschillende manieren vorm gegeven. Bijvoorbeeld:

- De dorpsraden en dorpsplannen. Een vorm waarbij de gemeente faciliteert om bewoners van de kernen zelf dorpsplannen te laten opstellen met als doel de lokale leefomgeving te verbeteren. Ook betreft de gemeente via de dorpsraden bewoners van kernen bij de voorbereiding van beleids-, uitvoerings-, en beheerplannen (bron: Spelregels voor participatie dorpsraden).
- Het digitaal burgerpanel 'Nieuwkooppanel'. Via dat panel kan de gemeente inzicht krijgen hoe inwoners denken over allerlei onderwerpen.

- Het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling van gemeentelijke beleid. Dat kan via de formele inspraakprocedure maar Nieuwkoop betreft ook betrokkenen vooraf bij beleidsontwikkeling, goed voorbeeld is het opstellen van een nieuw subsidiebeleid.

In het huidige collegeprogramma 2014-2018 'De kracht van de samenleving' heeft burgerparticipatie ook een belangrijke plek. Er is veel aandacht voor het betrekken van inwoners, bedrijven en organisaties. Het college zet daarbij in op goede samenwerking met partijen uit de lokale samenleving en maatwerk:

Voor samenwerking bestaat geen blauwdruk. Het is vooral gericht op goede onderlinge gedachtewisseling over het bepalen, uitvoeren en evalueren van zaken die het gemeentebestuur doet. De mate van invloed die inwoners, (maatschappelijke) organisaties en bedrijven hebben kan daarbij per situatie verschillend zijn. Het college wil daarover vooraf helderheid geven om teleurstellingen te voorkomen.

Bron: huidige collegeprogramma 2014-2018 'De kracht van de samenleving'.

2.2 Het beleid

Het actuele participatiebeleid van Nieuwkoop wordt gevormd in vier stukken: (a) de notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', (b) Spelregels voor participatie dorpsraden, (c) Plan/visie van Buiten naar Binnen en (d) de Inspraakverordening gemeente Nieuwkoop.

De gemeente maakt onderscheid in burgerparticipatie en burgerinitiatieven:

- Onder een *burgerinitiatief* wordt enerzijds verstaan elke actie van burgers om iets aan de eigen leefomgeving te verbeteren, en anderzijds de formele gemeentelijke procedure waarmee burgers een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad kunnen zetten. In beide gevallen is het vertrekpunt dus een initiatief vanuit burgers.
- Voor *burgerparticipatie* is het vertrekpunt een initiatief vanuit de gemeente. De gemeente Nieuwkoop hanteert hiervoor de definitie in het onderstaande kader.

Met betrekking tot het burgerinitiatief richt de gemeente zich in de notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!' vooral op de formele procedure waarmee burgers een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad kunnen zetten. Elke andere actie van burgers om op eigen initiatief iets aan de leefomgeving te verbeteren wordt verder in de beleidsstukken niet uitgewerkt.

Wat is burgerparticipatie binnen de gemeente Nieuwkoop?

Burgerparticipatie is een middel om de kwaliteit van het beleid en de uitvoering van de plannen te verbeteren en het draagvlak te vergroten. Het is een proces waarbij gemeente, burgers, maatschappelijke organisaties, ondernemers en eventueel extern deskundigen gebruik maken van elkaars deskundigheid, waardoor de kwaliteit en effectiviteit van het formuleren van beleid en uitvoeren van plannen worden verhoogd en het draagvlak voor te nemen beslissingen wordt vergroot.

Het kan in verschillende gradaties vorm gegeven worden. Dat gaat van informeren, inspreken, raadplegen, adviseren tot coproduceren en (mee)beslissen als de meest verstrekkende invulling van burgerparticipatie.

Bron: Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', augustus 2011.

2.3 De uitgangspunten en spelregels

Gemeente Nieuwkoop heeft het beleid ten aanzien van burgerparticipatie ook verder uitgewerkt in algemene uitgangspunten en spelregels. Kort samengevat:

- Burgerparticipatie heeft vele vormen en is maatwerk. Raads- en collegeleden en ambtenaren zullen een extra inzet moeten plegen om zich burgerparticipatie eigen te maken en in de praktijk vorm te geven;
- Vooraf moeten de kaders helder zijn: wees duidelijk waarop bewoners wel of geen invloed kunnen uitoefenen en wanneer zij hun invloed kunnen laten gelden;
- Betrek bewoners op tijd bij het bestuurlijke- en ambtelijke proces;
- Negeer de inbreng van bewoners niet, tenzij beargumenteerd. Handel zorgvuldig en met respect voor de inbreng van de burger;
- De gemeente hanteert een afwegingskader (in de vorm van een checklist) om te helpen bij de keuze om burgerparticipatie wel of niet in te zetten;
- Het is een leerproces en vraagt om aanpassingen in de werkprocessen van de gemeentelijke organisatie. Om te weten te komen of bepaalde vormen van burgerparticipatie goed hebben gewerkt is het nodig om burgerparticipatietrajecten te evalueren. Dat zorgt voor input voor het leerproces.

Bron: Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', augustus 2011.

Met betrekking tot het laatste punt blijkt uit het onderzoek dat verschillende vormen van burgerparticipatie inderdaad regelmatig worden geëvalueerd. Zo is begin 2017 het zogenaamde 'van Buiten naar Binnen werken' geëvalueerd en in 2015 het werken met de dorpsraden. Lopende het voorliggende onderzoek waren de resultaten van de evaluatie 'van Buiten naar Binnen werken' nog niet beschikbaar. Uit de evaluatie van het werken met dorpsraden waren de belangrijkste conclusies:

- Gaandeweg zijn er vanaf 2012 door voortschrijdend inzicht verbeterpunten geïmplementeerd rondom de tijdigheid van informatievoorziening en integrale afstemming binnen de ambtelijke organisatie;
- De spelregels moesten op onderdelen worden aangepast. De aanpassingen zijn in de B&W-vergadering van 1 september 2015 vastgesteld.

Bron: Evaluatie werken met dorpsraden 2015.

2.4 Het vorm geven van burgerparticipatie

De vormgeving van burgerparticipatie is maatwerk: "Er bestaat geen blauwdruk van de wijze waarop participatie binnen de gemeente Nieuwkoop wordt vorm gegeven, het is altijd maatwerk" (bron: interviews).

De gemeente hanteert twee belangrijke instrumenten om dat maatwerk vorm te geven.

- 1 Een afwegingskader in de vorm van een checklist om te bepalen of burgerparticipatie wel of niet is in te zetten als middel;
- 2 De Participatieladder om bewuste keuzes te maken voor trajecten die in aanmerking komen voor burgerparticipatie. Het gaat daarbij over keuzes aangaande het doel, de participanten, de spelregels, voorwaarden en de werkvormen.

Het **afwegingskader of checklist** helpt de gemeente om via beantwoording van een aantal kernvragen en onderliggende criteria een aantal afwegingen te maken. Die afwegingen helpen om vooraf een ontwerp op maat te maken voor een traject van burgerparticipatie.

Afwegingskader burgerparticipatie: kernvragen en criteria als hulpmiddel

- 1 Leent het onderwerp zich voor burgerparticipatie?
  - Er valt wat te kiezen want er is voldoende beleidsruimte en voldoende ruimte binnen bestaande wet- en regelgeving.
- 2 Zijn de noodzakelijke randvoorwaarden ingevuld?
  - Er is voldoende tijd, geld en ambtelijke capaciteit.
  - De raad en/of het college is bereid een actieve bijdrage te leveren.
- 3 Waarom en wanneer zetten we burgerparticipatie in?
  - Het doel van burgerparticipatie is helder, zoals vergroten van draagvlak of verhogen kwaliteit van beleid, of een combinatie.
  - Het is helder wanneer het een plaats krijgt: agendavorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering en/of evaluatie.
- 4 Welke rol en verantwoordelijkheden krijgt de gemeente en de deelnemers?
  - De rollen zijn helder. *Zie hiervoor verder de behandeling van de Participatieladder, onderaan dit kader.*
- 5 Wie moet er betrokken worden?
- 6 Wat is de duur van het traject?
  - Het is helder of het een structureel traject is of een incidenteel traject.

Bron: *Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', augustus 2011.*

Ter verdere verdieping van kernvraag 4 van het bovenstaande afwegingskader hanteert de gemeente Nieuwkoop het instrument 'de Participatieladder'³. Bron: *Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', augustus 2011.*

De gebruikte Participatieladder voorziet in vijf treden van participatie (de gemeente spreekt van 'vormen' van burgerparticipatie). In volgorde: informeren, inspreken, raadplegen, adviseren, coproduceren en (mee)beslissen. Het idee hierachter is dat elke trede iets zegt over de bijbehorende rol van de gemeente en die van de participanten. Ook geldt dat naarmate gekozen wordt voor een hogere trede de invloed van inwoners groter is én inwoners zelf ook een grotere bijdrage leveren aan de realisatie van maatschappelijke opgaven. Daarbij merkt de gemeente zelf op dat het geen doel is om hogere treden na te streven, het gaat om de juiste trede gegeven de situatie die zich voordoet.

Drie punten vallen op aan de door de gemeente gebruikte Participatieladder:

- 1 De treden zijn geformuleerd in termen van 'activiteiten'. Het is niet duidelijk wie de activiteit uitvoert en wat daarmee de rol is van degene die dat doet. Gevolg is dat de rollen van de gemeente en participanten door elkaar lopen. Bijvoorbeeld: (a) informeren: wie informeert wie? en (b) adviseren: wie adviseert wie?
- 2 De gemeente plaatst 'inspreken' tussen 'informeren en raadplegen'. Inspreken kan echter worden beschouwd als een vorm van 'raadplegen' of een vorm van 'adviseren'. Dat kan zijn gevraagd of ongevraagd, vooraf of achteraf.
- 3 De gemeente stelt dat de Participatieladder vooral gebruikt kan worden aan het begin van een participatietraject (Bron: *Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', augustus 2011*). En dat de Participatieladder op de achtergrond zal verdwijnen indien de werkwijze gedurende het traject tot stand komt. Het is niet helder waarom dat het geval is.

---

³ De participatieladder van Edelenbos en Monnikhof, 2001

3 De participatiepraktijk van Nieuwkoop

KERNBEVINDINGEN

- 1 Het algemene beeld voor de gemeente Nieuwkoop is dat door inzet van burgerparticipatie de realisatiekracht en de bijdrage aan democratie (invloed van burgers) gemiddeld ongeveer gelijk is aan die van andere gemeenten. Met andere woorden: de gemeente Nieuwkoop weet gemiddeld even veel te realiseren als andere gemeenten met de inzet van burgerparticipatie.
- 2 De inzet van burgerparticipatie werkt positief door op de kwaliteit van samenwerking tussen de gemeente en de samenleving, want die is over het algemeen goed en constructief.
- 3 De raad wordt geïnformeerd over de aanpak en het verloop van de trajecten van burgerparticipatie.
- 4 De belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van de inzet van burgerparticipatie zijn:
  - De professionele vormgeving van burgerparticipatie. In het geval dit voor een traject van lage kwaliteit is dan wordt ook de kwaliteit van samenwerking en het democratisch resultaat door participanten als minder gewaardeerd.
  - De kwaliteit van samenwerking. Het zicht op de doelen van participatie, geldende kaders en spelregels en de mate van invloed van participanten komt via maatwerk gaandeweg tot stand. Dat maakt dat de verwachtingen van participanten en die van de gemeente niet direct vanaf het begin op elkaar aansluiten. Ook is het voor participanten niet altijd helder hoe hun bijdrage doorwerkt in het vervolg van het traject en de besluitvorming.
- 5 De raad en het college ondersteunen burgerinitiatieven die een bijdrage leveren aan de realisatie van de maatschappelijke opgaven van de gemeente. Er is hiervoor veel bestuurlijk en ambtelijk draagvlak en de gemeente ondersteunt dan ook met financiële middelen.

In het geval van burgerinitiatieven is er als het ware sprake van een rolwisseling. De gemeente is namelijk participant en de regie ligt bij de initiatiefnemers. Dat vraagt nog wel bij de gemeente én de initiatiefnemers om een leerproces:

- Hoe weeg je op een zorgvuldige wijze verschillende belangen af, en wie doet dat?
- Wat is de invloed van deelnemers, waaronder de gemeente, op de besluitvorming?
- Hoe borg je de continuïteit en de snelheid van realisatie?
- In hoeverre is ook bij burgerinitiatieven professionele vormgeving een kwaliteitsmaatstaf? Uit het trajectrapport Netwerk Ontdek Nieuwkoop blijkt namelijk dat de kwaliteit van samenwerking en het democratisch resultaat nauwelijks wordt beïnvloed door professionaliteit van vormgeving.

3.1 Algemeen beeld van de praktijk

In deze paragraaf wordt een algemeen beeld van de participatiepraktijk binnen de gemeente Nieuwkoop gepresenteerd, dit op basis van de vijf geselecteerde trajecten (zie toelichting op de aanpak in paragraaf 1.4). In de volgende paragraaf 3.2 verdiepen we dit verder voor twee trajecten, te weten Opstellen Subsidiebeleid en Netwerk Ontdek Nieuwkoop.

Het totaal beeld

In tabel 3.0 zijn zes kerngegevens van de vijf participatietrajecten samengevat⁴: de scores op de vier kwaliteitsmaatstaven (tussen 0 en 100) en de rapportcijfers die de projectleider en deelnemers aan de trajecten gaven (tussen 1 en 10). Goed scorende trajecten zijn **groen** gemarkeerd en slecht scorende trajecten **rood**.

Bijvoorbeeld:

Met scores tussen 69 en 77 (op een schaal van 0 tot 100) op de vier kwaliteitsmaatstaven: realisatiekracht, democratie, kwaliteit van samenwerking en professionele vormgeving scoort het **traject Opstellen subsidiebeleid goed** en (bovengemiddeld) ten opzichte van de andere trajecten van de gemeente Nieuwkoop.

Met scores tussen 42 en 67 (op een schaal van 0 tot 100) op de vier kwaliteitsmaatstaven: realisatiekracht, democratie, kwaliteit van samenwerking en professionele vormgeving scoort het **traject Ontwikkeling Land van Koppen slecht** ten opzichte van de andere trajecten van de gemeente Nieuwkoop. Hierbij is eerder opgemerkt dat het aantal uitgenodigde deelnemers aan de Participatiemonitor voor dit traject relatief te klein is voor een nadere verdieping. Daarentegen geven de projectleider van de gemeente en de deelnemers dit traject zelf ook een laag cijfer. De scores op de vier kwaliteitsmaatstaven geven daarmee wel een goede indicatie.

Trajectnaam	Realisatie -kracht	Democratie	Kwaliteit van samenwerking	Professionele vormgeving	Rapportcijfer projectleider	Rapportcijfer deelnemers
DNA Nieuwkoop	70	68	70	70	7,5	8,0
Ontwikkeling Land van Koppen	67	63	55	42	6,0	5,0
Opstellen subsidiebeleid	69	72	77	75	8,0	7,2
Netwerk ontdek Nieuwkoop	64	71	74	54	8,0	7,3
Snel internet buitengebied	66	69	71	71	8,0	8,0
Gemiddelde alle trajecten	67	69	69	62	7,5	7,1

Tabel 3.0: kerngegevens van vijf trajecten die met de Participatiemonitor zijn geëvalueerd.

Het totaalbeeld van tabel 3.0 wordt hieronder verder opgesplitst naar een algemeen beeld van de aanpak (professionele vormgeving en kwaliteit van samenwerking) en een algemeen beeld van de effecten (realisatiekracht en democratie).

⁴ Oorspronkelijk waren zes casus geselecteerd waaronder het traject Kinderboerderij. Vanwege onvoldoende respons op de enquête is dit traject verder niet meegenomen in het onderzoek.

Het algemene beeld van de aanpak

PROFESSIONELE VORMGEVING

Participatie wordt over het algemeen iets minder goed voorbereid door de gemeente Nieuwkoop. Nieuwkoop scoort lager ten opzichte van andere gemeenten die meedoen aan de Landelijke Benchmark Burgerparticipatie: 60 versus 64, op een schaal van 0 tot 100. (data kunnen iets afwijken van die van de tabel 3.0 door afrondingen). De vijf participatietrajecten die met de Participatiemonitor zijn geëvalueerd, verschillen op dit punt wel sterk van elkaar: de scores lopen sterk uiteen van 42 tot 75. Opvallend is dat het traject met een lage score (42) op professionele vormgeving ook lage scores heeft op kwaliteit van samenwerking en democratie.

KWALITEIT VAN SAMENWERKING

De kwaliteit van samenwerking tussen gemeente, burgers, bedrijven en organisaties is over het algemeen goed en constructief.

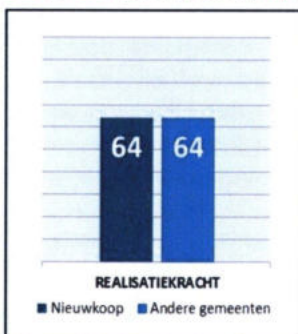
Nieuwkoop scoort nagenoeg gelijk als de andere gemeenten die meedoen aan de Benchmark Burgerparticipatie: 67 versus 66, op een schaal van 0 tot 100. (data kunnen iets afwijken van die van de tabel 3.0 door afrondingen).

De kwaliteit van samenwerking loopt wel sterk uiteen in de vijf geëvalueerde trajecten: de scores variëren van 55 tot 77.

Het algemene beeld van de effecten

BIJDRAGE AAN REALISATIEKRACHT

De kwaliteitsmaatstaf realisatiekracht houdt in dat de gemeente er samen met burgers, bedrijven en organisaties in slaagt om maatschappelijke opgaven zo slagvaardig, snel en efficiënt mogelijk te realiseren. Idealiter leidt participatie tot meer realisatiekracht.

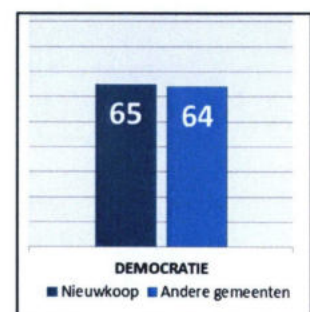
Nieuwkoop scoort gelijk aan andere gemeenten die meedoen aan de Benchmark Burgerparticipatie: 64 versus 64, op een schaal van 0 tot 100).

De realisatiekracht van de vijf geëvalueerde participatietrajecten loopt niet ver uiteen: van 64 tot 70.

BIJDRAGE AAN DEMOCRATIE

'Democratie' betekent in dit verband dat participatie bijdraagt aan het democratisch gehalte van de manier waarop gemeente, burgers, bedrijven en organisaties maatschappelijke opgaven realiseren. Draagvlak en invloed zijn vaak doelen van de inzet van burgerparticipatie. Nieuwkoop scoort nagenoeg gelijk aan andere gemeenten die meedoen aan de Benchmark Burgerparticipatie: 65 versus 64, op een schaal van 0 tot 100.

De bijdrage aan de democratie van de vijf geëvalueerde participatietrajecten lopen uiteen van 63 tot 72.

3.2 Verdieping van de praktijk: twee trajecten

Om nader in te zoomen op de praktijk van de gemeente Nieuwkoop beschouwen we verder de twee trajecten Opstellen Subsidiebeleid en Netwerk Ontdek Nieuwkoop nader. Daarvoor betrekken we meerdere bronnen: de trajectrapporten, schriftelijke stukken en interviews met ambtelijk sleutelpersonen.

3.2.1 Het traject opstellen subsidiebeleid

Het doel van dit traject was te komen tot een nieuw kader en een nieuwe werkwijze voor toekenning van subsidies, en wel om de volgende redenen:

- De gemeente Nieuwkoop wil subsidies meer beoordelen op de mate waarin deze bijdragen aan het realiseren van beleidsdoelen (maatschappelijke opgaven). In plaats van 'sec' een beoordeling van activiteiten. In het bijzonder wil de gemeente dat subsidieontvangers een bijdrage leveren aan de gezondheid van inwoners. Hierbij heeft de gemeente een brede benadering, ook wel 'positieve gezondheid' genoemd. Dat betekent dat het gaat om: lichamelijke gezondheid, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, sociaal maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren.
- Zowel de gemeente als de organisaties die subsidie ontvangen willen daarbij meer maatwerk en meer ruimte voor innovatie.

Bron: raadsvoorstel Kadernotitie subsidiebeleid gemeente Nieuwkoop 2017.

De aanpak: professionele vormgeving en kwaliteit van samenwerking

Vooraf is een plan opgesteld voor de wijze waarop het participatietraject is ingericht en vastgesteld door de raad. Uit het trajectrapport van de participatiemonitor (zie bijlage 3) blijkt verder dat de rol van participanten is die van 'adviseur beginspraak' en 'samenwerkingspartner'. Dat blijkt ook uit de beschrijving van het participatieproces in het raadsvoorstel 'Kadernotitie subsidiebeleid gemeente Nieuwkoop 2017'.

Voor het opstellen van een nieuw subsidiebeleid heeft de gemeente in verschillende bijeenkomsten vrijwilligers- en professionele organisaties, verenigingen en stichtingen allereerst gevraagd om na te denken over hun rol in de samenleving en hun bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Daarna is uit die groep een klankbordgroep ingesteld waarin circa 15 verenigingen en organisaties waren vertegenwoordigd. De klankbordgroep is in verschillende bijeenkomsten in de periode januari tot en met maart 2016 aan de slag gegaan. Daarbij is ook de Wmo-adviesraad betrokken door dit orgaan om een advies te vragen (bronnen: raadsvoorstel en interviews). Als laatste hebben verenigingen en organisaties de mogelijkheid gekregen om een laatste reactie op de Kadernotitie subsidiebeleid te geven.

Uit het trajectrapport participatiemonitor blijkt dat zowel de ambtelijke organisatie als de participanten een positief oordeel hebben over de aanpak van het traject. Ten aanzien van de professionele vormgeving scoort dit traject substantieel beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 75 versus 64 op een schaal van 0 tot 100. Ook ten aanzien van de kwaliteit van samenwerking scoort dit traject substantieel beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 77 versus 66 op een schaal van 0 tot 100.

Enigszins kritisch is de ambtelijke organisatie en participanten met een score +/- over:

- Zicht op en duidelijkheid over geldende kaders en regels;
- Duidelijkheid over spelregels voor samenwerking;
- De juiste verwachtingen over en weer;

- Maatwerk in werkvormen en communicatie.

Bronnen: trajectrapport participatiemonitor, interviews en terugkoppeling aan de raad over verloop van het traject in het raadsvoorstel.

De raad wordt geïnformeerd over de aanpak en het verloop van het participatieproces: het raadsvoorstel over de Kadernotitie subsidiebeleid 2017 bevat bijvoorbeeld de reacties van verenigingen en organisaties alsmede de voor- en tegenargumenten ten aanzien van het nieuwe subsidiebeleid. Ook wordt aan de raad gerapporteerd dat er in het begin van het participatietraject enige onduidelijkheid was over wat de gemeente precies van de deelnemende verenigingen en organisaties wilde weten. De verwachtingen liepen in het begin uiteen (bronnen: raadsvoorstel en interviews).

Het participatietraject is een intensief traject geweest en heeft veel ambtelijke capaciteit gevergd. Er zijn gedurende het traject circa vier medewerkers op momenten fulltime ingezet. Het totale traject heeft circa 1,5 jaar geduurd, van voorbereiding tot besluitvorming in de raad (bron: interviews).

De effecten: democratie en realisatiekracht.

Uit het trajectrapport participatiemonitor blijkt dat zowel de ambtelijke organisatie als de participanten een positief oordeel hebben over de effecten van het traject. Daarbij opgemerkt dat de ambtelijke organisatie hier wel een positiever beeld over heeft dan de participanten. Ten aanzien van democratie scoort dit traject beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 72 versus 64 op een schaal van 0 tot 100. Ook ten aanzien van de realisatiekracht scoort dit traject beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 69 versus 64 op een schaal van 0 tot 100.

Participanten zijn enigszins kritisch met een score +/- over:

- De invloed op besluitvorming;
- De mate waarin zij betrokken zijn;
- Wederzijds begrip en vertrouwen;
- Zorgvuldigheid van de afweging van alle belangen;
- De mate waarin het traject heeft geleid tot nieuwe ideeën, inzichten en oplossingen.
- Het delen van verantwoordelijkheid.

Bronnen: trajectrapport participatiemonitor, interviews en terugkoppeling aan de raad over verloop van het traject in het raadsvoorstel.

Deze punten zijn ook de herkennen in de open feedback die deelnemers aan de participatiemonitor konden geven. De kritische punten worden daarbij nader toegelicht, verder genuanceerd en voorzien van tips. Bijvoorbeeld (zonder volledig te willen zijn):

“De hoofdlijnen van het subsidiebeleid stonden al vast. De manier waarop de gemeente het hele traject heeft aangepakt heeft wel geresulteerd in meer draagvlak. In het begin waren veel deelnemers wantrouwend, maar dat werd later minder. De opzet is dus goed geslaagd.”

“De belangrijkste resultaten zijn: een grotere betrokkenheid van deelnemers, inzicht in grenzen en mogelijkheden van de gemeente, de maatschappelijke relevantie van keuzes en de verminderde afstand van het lokaal bestuur ten opzichte van de bevolking.”

“Tip: probeer meer burgers en organisaties te betrekken, organisaties nog actiever betrekken om mee te doen.”

“Tip: burgers ook betrekken bij de verwerking van de verkregen informatie.”

3.2.2 Het traject Netwerk ontdek Nieuwkoop

Dit traject is te typeren als een burgerinitiatief. Het is gestart met een initiatief van de afdeling Nieuwkoop van de Koninklijke Horeca Nederland. Waarbij gaandeweg meerdere partijen zich hebben aangesloten, waaronder de gemeente. De wens was om Nieuwkoop beter te profileren als aantrekkelijke bestemming voor recreanten. Uit deze wens is een samenwerkingsverband voortgekomen in de sector recreatie en toerisme: het Netwerk ontdek Nieuwkoop (NON). Een groot aantal belangenorganisaties en ondernemers vormt sinds februari 2016 het NON. NON heeft een heldere doelstelling, namelijk:

Nieuwkoop profileren als aantrekkelijke gemeente om te bezoeken.

Om de doelstelling te realiseren heeft NON tien concrete projecten gelanceerd, en voert die ook uit. Voor de uitvoering van die projecten levert de gemeente een financiële bijdrage en levert de recreatieve en toeristische sector een bijdrage. Er is zodoende sprake van 50% cofinanciering (bron: raadsvoorstel ondersteuning en doorontwikkeling Netwerk Ontdek Nieuwkoop).

De aanpak

Omdat NON een burgerinitiatief is, zien we een aanpak op de hogere treden van de participatieladder. De initiatiefnemers zijn medebeslissers, samenwerkingspartner en eigenaar. De gemeente kiest voor zichzelf een faciliterende en samenwerkende stijl.

NON is gestart als netwerkorganisatie en wil zich inmiddels doorontwikkelen naar een stichting (bron: www.ontdeknieuwkoop.nl). Er is een website www.ontdeknieuwkoop.nl waardoor de activiteiten in de gemeente zichtbaar zijn. Op de website kunnen aanbieders vanuit de horeca, recreatie, toerisme, detailhandel en culturele instellingen hun bedrijf/organisatie en activiteiten onder de aandacht brengen.

Uit het trajectrapport participatiemonitor blijkt dat zowel de ambtelijke organisatie als de participanten een positief oordeel hebben over de kwaliteit van samenwerking. Het traject scoort substantieel beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 74 versus 66 op een schaal van 0 tot 100. Opmerkelijk is de relatief lagere score van de ambtelijke organisatie met betrekking tot de professionele vormgeving:

- Er is geen plan van aanpak voor participatie;
- Er is geen passende rol van de raad, score -;
- De score is over de rest van de onderdelen zuinig, score +/-;
- Er is wel een goede steun vanuit de raad en het college, score +;

Deze scores moeten echter in het licht worden gezien van het feit dat het hier om een burgerinitiatief gaat. Dat betekent namelijk dat de regie niet bij de gemeente ligt, maar bij de initiatiefnemers zelf. In feite is de gemeente in dat geval participant en levert een bijdrage met financiële middelen.

De effecten

Uit het trajectrapport participatiemonitor blijkt dat zowel de ambtelijke organisatie als de participanten een positief oordeel hebben over de effecten van het traject. Ten aanzien van democratie scoort dit traject beter dan het gemiddelde in andere gemeenten, 71 versus 64 op een schaal van 0 tot 100. Ten aanzien van de realisatiekracht scoort dit traject gelijk aan het gemiddelde in andere gemeenten, 64 versus 64 op een schaal van 0 tot 100. Daarbij moet met betrekking tot de realisatiekracht wel worden opgemerkt dat het initiatief nog relatief jong is. In het korte tijdsbestek mag wellicht nog niet verwacht worden dat de doelen van NON zijn gerealiseerd.

De initiatiefnemers zijn zelf enigszins kritisch met een score +/- over:

- De zorgvuldigheid van afweging van belangen;
- De mate waarin het traject leidt tot nieuwe ideeën, inzichten en oplossingen;
- De mate waarin er meer ambitie en kwaliteit wordt gerealiseerd;

De ambtelijke organisatie is enigszins kritisch met een score +/- over:

- De invloed op de besluitvorming;
- De snelheid van realisatie van opgaven.

De ambtelijke organisatie geeft daarbij wel aan dat de initiatiefnemers de projecten van NON uitvoeren naast hun eigen kernactiviteiten. Dat vraagt dus veel van de initiatiefnemers, in het bijzonder met betrekking tot het waarborgen van de continuïteit (bron: interviews).

In de open feedback van de participatiemonitor worden de kritische punten deels nader toegelicht en genuanceerd. Bijvoorbeeld (zonder volledig te willen zijn):

“Er is een betere besteding van middelen en samenwerking tussen de verschillende partners in het NON. Er is meer begrip voor elkaars situatie.”

“Het belangrijkste is dat de verschillende bloedgroepen bij elkaar gebracht zijn. Door het netwerk te vormen zijn grote stappen gemaakt betreffende de website en het nieuwe magazine.”

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

De onderzoeksvragen van dit onderzoek zijn ingedeeld naar de volgende vier aspecten (zie ook paragraaf 1.2):

- Het beleid van de gemeente voor burgerparticipatie;
- De uitvoering of realisatie van burgerparticipatie in de praktijk;
- De effecten van burgerparticipatie;
- Evaluatie en bijsturing.

De onderstaande conclusies volgen deze vier aspecten, waarbij het normenkader uit bijlage 2 wordt toegepast.

BELEID

Het actuele participatiebeleid van Nieuwkoop wordt gevormd in vier stukken: (a) de notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', (b) Spelregels voor participatie dorpsraden, (c) Plan/visie van Buiten naar Binnen en (d) de Inspraakverordening gemeente Nieuwkoop.

De gemeente heeft een modern en helder beleid op het gebied van burgerparticipatie geformuleerd, want:

- Burgerparticipatie is voor de gemeente geen doel op zich, maar vooral een werkwijze om burgers deel te laten nemen aan de publieke zaak. Met als doel daarmee de kwaliteit van ontwikkeling én de uitvoering van gemeentelijk beleid te vergroten;
- De gemeente beziet burgerparticipatie ook vanuit een breder kader van goede samenwerking met inwoners, (maatschappelijke) organisaties en bedrijven. Met als doel gezamenlijk maatschappelijke opgaven te realiseren en daarbij de kracht van de samenleving goed te benutten;
- De gemeente werkt van 'Buiten naar Binnen', en probeert daardoor goed aan te sluiten op wat speelt in de lokale samenleving;
- Het beleid is verder helder uitgewerkt in een werkbaar kader waarmee trajecten voor burgerparticipatie op maat kunnen worden gesneden.
- Het gaat uit van een leerproces, waarbij evaluatie van burgerparticipatietrajecten een belangrijk middel is om dat leerproces te voeden.

Hoewel het beleid modern van aard is, is er tegelijkertijd ruimte voor doorontwikkeling van het beleid. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen van de afgelopen jaren zijn nog onvoldoende verwerkt in het beleid. Hierover meer in de aanbevelingen van dit rapport.

UITVOERING

Burgerparticipatie is binnen de ambtelijke organisatie een breed gedragen werkwijze, en sluit ook goed aan op de wens van het gemeentebestuur om van 'Buiten naar Binnen' te werken.

De inzet van burgerparticipatie werkt positief door op de **kwaliteit van samenwerking** tussen de gemeente en participanten. De kwaliteit van samenwerking wordt zowel door ambtelijk projectleiders als participanten over het algemeen als goed en constructief ervaren.

De kwaliteit van de **professionele vormgeving** is een aandachtspunt. Die is niet in alle trajecten voor burgerparticipatie van voldoende en van constante kwaliteit. Dat werkt in die gevallen negatief

door op de beleving van participanten rondom de kwaliteit van samenwerking en de mate waarin zij invloed ervaren. Het zicht op de doelen van participatie, geldende kaders en spelregels en de mate van invloed van participanten komt dan gaandeweg (via maatwerk) tot stand. Dat maakt dat de verwachtingen van participanten en die van de gemeente niet direct vanaf het begin helder zijn en op elkaar aansluiten. Gemeente en participanten zijn dan nog zoekend en het is gaandeweg het traject niet transparant en zichtbaar hoe de bijdragen van participanten precies doorwerken.

In het geval van een burgerinitiatief is er ten aanzien van de vormgeving nog sprake van een leerproces, zowel bij de gemeente als bij de initiatiefnemers zelf. Kernvragen die daar spelen zijn:

- Hoe borg je de continuïteit?
- Hoe weeg je op een zorgvuldige wijze verschillende belangen af, en wie doet dat?
- Wat is gegeven de rolwisseling (de gemeente als participant) de rol en invloed van de gemeente?
- In hoeverre stellen gemeente en initiatiefnemers eisen ten aanzien van de professionaliteit van werkwijze en vormgeving?

EFFECTEN

De gemeente weet in voldoende mate met de inzet van burgerparticipatie beleid te ontwikkelen, doelen te realiseren en de inbreng van participanten daarbij te benutten. Het effect van de inzet van burgerparticipatie op realisatiekracht en democratie is voldoende: krachten worden gebundeld en burgers hebben invloed, dat heeft daadwerkelijk meerwaarde.

Daar waar kritische kanttekeningen worden gezet gaat het over:

- De zichtbaarheid (transparantie) van de invloed op besluitvorming en belangenafweging;
- De mate waarin trajecten leiden tot nieuwe ideeën, inzichten en oplossingen.

EVALUATIE

Verschillende vormen van burgerparticipatie worden door de gemeente geëvalueerd. Goede voorbeelden zijn de evaluatie van het 'van Buiten naar Binnen werken' en van het werken met dorpsraden. Dat laat zien dat de gemeente burgerparticipatie als een leerproces ziet, wat een van de algemene uitgangspunten is die de gemeente heeft gesteld in de notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!'.

Stelselmatige evaluatie na afloop van een traject voor burgerparticipatie vindt nog niet plaats. Hiervoor ontbreekt een methodiek en werkwijze.

4.2 Aanbevelingen

VOOR HET COLLEGE

- 1 Het beleid van de gemeente biedt voldoende houvast om participatietrajecten op een goede wijze te ontwerpen en uit te voeren. Onderdeel van een gemeenschappelijke professionele werkwijze is de vaardigheid om tot maatwerk te komen. Dat maatwerk kan vooraf worden ontworpen maar ook gaandeweg in overleg met participanten tot stand komen. Hoe dan ook het volgende is aan te bevelen:
  - bewust te kiezen voor een afbakening van het onderwerp én een of meer doelen die met participatie moeten worden gerealiseerd. Expliciteer die doelen helder. Draagvlak creëren is niet altijd het enige doel, denk ook aan andere doelen, zie onderstaande figuur.
  - vervolgens die doelen als vertrekpunt te kiezen voor een logische verbinding met de treden van de participatieladder, de daarbij behorende bestuursstijlen, de actoren, de wijze waarop het afwegings- en participatieproces wordt ingericht en de werkvormen. Daarbij opgemerkt dat nagenoeg voor ieder participatietraject altijd tegelijkertijd meerdere treden van de participatieladder aan de orde zijn, vaak gekoppeld aan meerdere deelonderwerpen binnen een kernopgave.
  - participatieplannen toe te snijden naar de fase waarin een project zich bevindt, en daarbij oorspronkelijk gekozen doelen van participatie gaandeweg tegen het licht houden. In de praktijk blijkt dat gaandeweg het traject procesdoelen en de ingezette treden van de participatieladder kunnen wijzigen.
  - de participatieplannen te reviewen met collega's. Zodat er een kritische blik komt op de eerder genoemde logische verbindingen, er gespiegeld kan worden en ervaringen met andere trajecten kan worden ingebracht.

- 2 Deel de inrichting én afsluiting van het participatietraject op een transparante en zichtbare wijze met alle actoren:
  - Maak helder wat een ieder mag verwachten per fase van een traject. Draag per fase zorg voor een behapbaar vraagstuk met een overzienbare doorlooptijd.
  - Sluit ook iedere fase zichtbaar af. Doe dit in gezamenlijkheid. Maak daarbij helder wat het resultaat is, welke afwegingen door wie zijn gemaakt en wat ieders bijdrage heeft betekend.
  - Wissel bij die gelegenheid direct van gedachten hoe de volgende fase ingericht zou kunnen worden.

- Of ga een stap verder en bouw gedurende het traject gezamenlijk met participanten op een transparante en zichtbare wijze aan een bouwwerk. Dat kan bijvoorbeeld door voor een traject een digitale online werkplaats of projectomgeving te gebruiken die toegankelijk is voor alle betrokkenen gedurende het traject, en waar betrokkenen ook hun bijdragen zichtbaar kunnen leveren.

Sommige projecten hebben een lange doorlooptijd. Daardoor is het moment tussen plan en zichtbare realisatie vaak zo lang dat betrokkenen (raad, college, ambtelijke organisatie en participanten) niet meer precies weten wat bereikt is en door wie in voorgaande fasen. Er kan dan een gevoel ontstaan dat er met bijdragen van participanten niets is gedaan. Dit is te voorkomen door voldoende fasen in te bouwen die elk afzonderlijk een overzienbare doorlooptijd hebben en die fasen transparant en met een zichtbaar resultaat af te sluiten.

3. Evalueer frequenter (bijvoorbeeld één keer per jaar) de participatiepraktijk van de gemeente. Doe dit door concrete trajecten op een systematische wijze tegen het licht te houden en betrek daarbij de desbetreffende participanten. Bespreek de resultaten gemeentebreed (raad, college en ambtelijke organisatie), bijvoorbeeld in een werkatelier waarbij direct een vertaling kan plaatsvinden naar praktische handreikingen. Dat doet recht aan het uitgangspunt in de notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de slag!', waarin het gemeentebestuur burgerparticipatie als een leerproces ziet.

VOOR DE RAAD

1. Geef het college opdracht voor doorontwikkeling van het huidige beleid rondom burgerparticipatie: een belangrijk onderdeel is om ook het beleid en de werkwijze rondom burgerinitiatieven mee te nemen.

Het stimuleren en benutten van de 'eigen kracht' van de samenleving is de afgelopen jaren voor gemeenten namelijk een belangrijk onderdeel geworden van het beleid – mede aangedreven door de decentralisaties in het sociale domein. Het 'burgerinitiatief' is daardoor in veel gemeenten een steeds grotere rol gaan spelen. Het huidige beleid ten aanzien van burgerparticipatie in de gemeente Nieuwkoop speelt daar nog onvoldoende op in.

Een burgerinitiatief onderscheidt zich van burgerparticipatie. Bij een burgerinitiatief nemen burgers, instellingen en/of bedrijven in eerste instantie het initiatief, en zij kunnen daarbij de overheid vragen om te participeren (in welke rol of vorm dan ook). Daarom wordt dit ook wel 'overheidsparticipatie' genoemd. Bij burgerparticipatie neemt de overheid het initiatief en de overheid vraagt aan burgers, instellingen en/of bedrijven om te participeren (in welke rol of vorm dan ook).

2. Burger- en overheidsparticipatie vraagt ook wat van de rol van de raad. Participatie houdt in dat de raad voor een deel terugtreedt, maar voor een ander deel juist voorop loopt. De raad kan een eigen inbreng in participatietrajecten hebben door vooraf bepaalde randvoorwaarden aan te geven die voor de raad zwaar wegen, zowel qua inhoud als het proces. Door het proces van participatie van tevoren goed te doordenken en politiek-bestuurlijk in te kaderen, kan de raad juist zijn positie versterken.

Concreet vertaalt zich dit in de volgende aanbevelingen:

- Zorg als volksvertegenwoordiger voor goed zicht op alle belangen van alle belanghebbenden. Dus heb zicht op zowel voor- als tegenstanders. Spreek als raad ook richting het college uit dat dit een belangrijke kwaliteitseis is voor participatietrajecten.
- Ontwikkel voor ieder participatietraject een politieke visie hoe om te gaan met de diverse belangen en hoe deze te wegen. Bespreek deze met en leg deze ook voor aan belanghebbenden. Kijk waar je als raad over moet beslissen en wat alle belanghebbenden

onderling zelf kunnen bepalen. Geef dus uitsluitel over belangenafwegingen waar de samenleving zelf moeilijk uit komt. Waarover en wanneer hakt de raad in dat geval knopen door? Dan is sprake van participatie (en politiek) die dienstbaar is aan de samenleving, in plaats van participatie die dienstbaar is aan het openbaar bestuur.

- Pak als raad een rol als de belangen veel verder strekken dan waar het initiatief om gaat (én deze belangen niet aan tafel zitten). Participatie betekent niet dat de raad zich volledig terugtrekt en klakkeloos opvolgt wat de participanten inbrengen. Het is juist de taak van de raad het algemeen belang te verwoorden en tot een afgewogen oordeel te komen.
- In aansluiting op aanbeveling 3 voor het college: evalueer samen met participanten participatietrajecten die zijn afgerond, om zodoende de leercyclus permanent te voeden met ervaringen en nieuwe inzichten.

Bestuurlijke reactie van het College van B&W

Op uitnodiging van de Rekenkamer Nieuwkoop heeft het college een bestuurlijke reactie op het onderzoek ingediend. De reactie is hieronder integraal opgenomen.

Directeur Rekenkamer Nieuwkoop
(verzonden naar Peter Struik p.struik@partnersenpropper.nl)

datum 22 augustus 2017
uw brief/kenmerk
registratienummer 17.15681
behandeld door mr. G.G.G. Slooters
betreft **Bestuurlijke reactie op rapport Rekenkamer Nieuwkoop naar burgerparticipatie**
bijlage(n) geen

Beste heer Struik,

Met belangstelling heeft het college kennisgenomen van uw rapport. U heeft ons verzocht uiterlijk 31 augustus 2017 te reageren. Graag voldoen wij aan uw verzoek.

Wij willen specifiek ingaan op uw conclusies en aanbevelingen:

- Wij onderschrijven uw conclusies dat de gemeente een modern en helder beleid op het gebied van burgerparticipatie heeft en dat de burgerparticipatie binnen de ambtelijke organisatie een breed gedragen werkwijze is. Dit sluit inderdaad goed aan bij de ambitie van ons college om van 'Buiten naar Binnen' te werken.
- Wij zijn ons ervan bewust, dat we, ondanks de tot nu toe bereikte positieve resultaten, nog altijd een lerende gemeente zijn. Dat geldt voor de ambtelijke organisatie, het College van B&W en de gemeenteraad. Het einddoel is nog niet bereikt. Nieuwe ambities en experimenten vullen onze agenda. In dat licht moet het ons van het hart, dat ondanks alle nuttige aanbevelingen dit rapport sterk de sfeer ademt van theoretische modellen en vaste methodieken. Wij ervaren het samenwerken met onze inwoners telkens weer als een vorm van maatwerk, die niet in een vast keurslijf is te gieten
- Wij zullen uw aanbevelingen ter harte nemen en deze gebruiken bij de verdere verbetering op dit gebied. Wij zijn geen voorstander van weer opzetten en uitdenken van systemen voor de evaluatie. Op te veel gebieden merken wij dat systemen en procedures veel aandacht vragen en deze tijd gaat dan weer af van de feitelijke activiteit. Wel denken we, dat het zinvol is om het evalueren of liever gezegd het bijstellen of herijken vorm te geven in halfjaars gesprekken en eindgesprekken met stakeholders over de voortgang en het verloop van het proces. Het is praktischer en het beklijft beter bij de betrokkenen.

- Als college voelen wij ons aangesproken door uw aanbeveling ook te kijken naar het algemeen belang en de belangen van partijen, die niet aan tafel zitten of niet hebben gereageerd op de uitnodiging om aan tafel te komen. Natuurlijk is het een eigen verantwoordelijkheid van belanghebbenden om vanuit hun belang inbreng te leveren bij de participatie, maar bij de finale beoordeling in de gemeenteraad gaat het om het wege van alle belangen.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Sloopers
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

Bijlage 1: Lijst met gesprekspartners en bronnenlijst

Lijst met gesprekspartners

Dhr./ mevr., Voorletter(s)	Naam	Functie	Organisatie
Mw. S.	Peters	Projectleider Opstellen subsidiebeleid	Gemeente Nieuwkoop
Mw. W. van	Kints	Communicatieadviseur	Gemeente Nieuwkoop
Mw. N.	Kranenburg	Communicatieadviseur	Gemeente Nieuwkoop
Dhr. J.	Bleijje	Beleidsmedewerker Recreatie en Toerisme, projectleider	Gemeente Nieuwkoop
Mw. T.	Koekebakker	Afdelingsmanager Bedrijfsvoering	Gemeente Nieuwkoop
Mw. C.	Qualm	HR-adviseur	Gemeente Nieuwkoop

Bronnenlijst

S	Volgnr.	Jaar	Maandnr. (1 tot 12)	Titelbeschrijving
Algemeen				
SA	1	2012	3	Gemeente Nieuwkoop, <i>Collegebesluit Spelregels voor participatie dorpsraden in de gemeente Nieuwkoop</i> , 13 maart 2012
SA	2	2011	8	Gemeente Nieuwkoop, <i>Notitie burgerparticipatie Nieuwkoop 'Samen aan de Slag!' en hoe groeien we daar naar toe...</i> , augustus 2011 (vastgesteld 15 december 2011)
SA	3	2014	?	Gemeente Nieuwkoop, <i>Collegeprogramma 2014-2018 'De Kracht van de samenleving'</i> , 2014
SA	4	2016	11	Gemeente Nieuwkoop, <i>Collegeadvies (uitgebreid)/-besluit Opzet tussenevaluatie van Buiten naar Binnen werken</i> , 8 november 2016
SA	5	2016	?	Visiedocument 'Van Buiten naar Binnen', in de vorm van een diagram.
SA	6	2016	10	Gemeente Nieuwkoop, <i>memo Opzet tussenevaluatie van Buiten naar Binnen</i> , 31 oktober 2016
Traject Opstellen subsidiebeleid				
SB	1	2016	5	Gemeente Nieuwkoop, <i>Raadsvoorstel/-besluit Kadernotitie subsidiebeleid gemeente Nieuwkoop 2017</i> , 26 mei 2016
SB	2	2016	5	Gemeente Nieuwkoop, <i>Subsidiebeleid Sociaal Domein gemeente nieuwkoop 2017 (bijlage bij raadsvoorstel/-besluit Kadernotitie subsidiebeleid gemeente Nieuwkoop 2017)</i> , 26 mei 2016
Traject Netwerk Ontdek Nieuwkoop				
SC	1	2016	12	Gemeente Nieuwkoop, <i>Raadsvoorstel Ondersteuning en doorontwikkeling Netwerk Ontdek Nieuwkoop (NON)</i> , 15 december 2016

Bijlage 2: normenkader

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn vier hoofdnormen gehanteerd. Gezamenlijk vertegenwoordigen deze hoofdnormen een professionele standaard voor burgerparticipatie.

Kwaliteitsmaatstaf	Toelichting
I Realisatiekracht	Burgerparticipatie draagt bij aan het slagvaardig, snel en efficiënt realiseren van publieke opgaven. Krachten worden effectief gebundeld en dit heeft meerwaarde.
II Democratie	Burgers hebben daadwerkelijk invloed. Zij hebben toegang tot gemeentelijke beleidsprocessen. Verschillende doelgroepen zijn vertegenwoordigd.
III Kwaliteit van samenwerking	Er is sprake van 'teamspel' en wederzijds goed verwachtingenmanagement. Alle spelers zijn tevreden over het proces.
IV Professionele vormgeving	Participatieprocessen zijn goed ingericht. Participatieve werkvormen worden op maat en professioneel ingezet. Burgerparticipatie is geborgd in de primaire processen.

Tabel 1.0: hoofdnormen voor het onderzoek.

Deze hoofdnormen zijn hieronder verder uitgewerkt.

BELEID

- 1 Het beleid is modern in de zin dat alle vormen van burgerparticipatie beschreven worden.
  - Het gaat om participatie van burgers bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid.
  - Het gaat óók om vormen van participatie waarmee burgers via eigen initiatieven bijdragen aan de publieke zaak.
- 2 Het beleid bevat heldere ambities waarmee duidelijk wordt wat de beoogde effecten zijn in de samenleving.
- 3 Het beleid biedt een werkbaar kader om per situatie (maatwerk) af te wegen welke aanpak van burgerparticipatie gepast is.

REALISATIE

- 4 Er is sprake van een goede voorbereiding en een professionele vormgeving op maat. Per traject wordt in het plan van aanpak een helder beeld geschetst van:
  - de doelen van het participatietraject;
  - de benodigde middelen waaronder financiën;
  - heldere beschrijving van de rolverdeling;
  - de invloed die burgers hebben op het beleid en de uitvoering;
  - de werkvormen.
- 5 Er is sprake van goed verwachtingenmanagement. Er is duidelijkheid over:
  - a waarover de participant wel en niet kan meepraten/meedoen en de beleidsruimte waarop de participant inbreng kan hebben;
  - b de invloed en de rol van de participant;
  - c wanneer participanten kunnen meedoen, zij reactie krijgen, het besluit valt, de uitvoering start en de participant resultaten kan zien.

- 6 De gemeente communiceert naar alle participanten wat de spelregels zijn.
  - a De communicatie getuigt van een open houding bij de raad, het college en ambtenaren: er is écht beleidsruimte voor burgers en de uitkomsten staan nog niet vast.
  - b Alle participanten weten waar zij aan toe zijn: hun rol is helder en zij weten wanneer en hoeveel invloed zij hebben. Hoe hoger op de participatieladder, hoe meer invloed participanten hebben (zie figuur 1.0).

Figuur 1.0: de participatieladder (Igno Pröpper, de aanpak van interactief beleid: elke situatie is anders, derde herziene druk, Coutinho, 2009, p. 16-18).

- 7 Burgerparticipatie is geborgd en 'ingeburgerd' in de primaire werkprocessen van de gemeente.
  - a De inzet van burgerparticipatie is bekend en iedereen begrijpt het hoe en waarom.
  - b De afweging pro- of contra burgerparticipatie en het ontwerpen van een professionele aanpak zijn onderdeel van professioneel beleid maken en uitvoeren.

EFFECTEN

- 9 Burgerparticipatie verbetert de lokale democratie.
  - a Burgers hebben werkelijk invloed en verschillende doelgroepen zijn vertegenwoordigend.
  - b Het gemeentebestuur wijkt alleen met goede argumenten af van de inbreng van burgers.
- 10 Vooraf gestelde doelen voor burgerparticipatie worden gerealiseerd.

Procesdoelen van burgerparticipatie	
1	Inhoudelijke verrijking
2	Hoger ambitieniveau, bundelen krachten
3	Betere samenwerking
4	Begrip en wederzijds vertrouwen
5	Draagvlak voor beleid
6	Verkorten tijdsduur, versnellen proces
7	Verantwoordelijkheid maatschappelijke partijen groter
8	Meer invloed voor externe partijen
9	Beter inspelen op wat leeft in de samenleving
10	Verbeteren interne organisatie
11	Imagoverbetering

- 11 Participanten zijn tevreden over het proces van burgerparticipatie.
  - a Zij zijn tevreden over de wijze waarop het gemeentebestuur omgaat met hun inbreng, óók als zij niet hun zin hebben gekregen.
  - b Participanten ervaren invloed.

EVALUATIE EN BIJSTURING

- 12 Participatietrajecten worden regelmatig geëvalueerd en leerervaringen worden gebruikt als input voor verdere projecten of beleidsmatige aanpassingen.

Bijlage 3: trajectrapporten

Op de volgende pagina treft u de trajectrapporten aan.

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

TRAJECT DNA Nieuwkoop

GEMEENTE Nieuwkoop

Leeswijzer bij dit trajectrapport

In dit trajectrapport vindt u de uitkomsten van de evaluatie van het traject 'DNA Nieuwkoop' in de gemeente Nieuwkoop. Het traject is geëvalueerd met de Participatiemonitor. Hiermee evalueert de gemeente de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête onder deelnemende burgers, bedrijven en organisaties. Meer informatie over de Participatiemonitor en de gebruikte vragenlijsten vindt u op: www.benchmarkburgerparticipatie.nl/participatiemonitor

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Detailhandel heeft het lastig. Veel vraagstukken in centrum Nieuwkoop. Behoefte aan visie om voorzieningenniveau minimaal gelijk te houden. Welke sterke punten heeft het dorp Nieuwkoop waarmee het dorp zich in de toekomst boven-regionaal kan profileren

Waar was de samenwerking tussen gemeente en deelnemers op gericht?

Wat is het DNA van Nieuwkoop? Wat is de toekomstvisie op Nieuwkoop? Welke concrete projecten dragen bij aan deze visie? Proces is begeleid door extern bureau; gemeente was één van de deelnemers met open mind op zoek naar de sterke en minder punten van het dorp. Advies over mogelijkheden om dorp (in toekomst) te profileren

Hoe zag het proces eruit? Welke werkvormen en communicatiemiddelen zijn ingezet?

Excursie naar Amsterdam + intensieve bijeenkomsten (hele dagen) met eten/drinken. Twee bredere klankbordbijeenkomsten. ontwerpworkshops, klankbordgroep, informatiebijeenkomst

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

7,5

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

8,0

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	+	+
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?		+
snellere realisatie van de opgave?		n.v.t.
het delen van verantwoordelijkheid?		+

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief?		+
tevredenheid over proces ongeacht inhoud?		+
meer invloed op besluitvorming?		+
grotere betrokkenheid en deelname?		+
wederzijds begrip en vertrouwen?	+/-	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen?		+

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Was er tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijkheid over geldende kaders en regels?		
duidelijke spelregels voor de samenwerking?		
juiste verwachtingen over en weer?	+/-	+
een open houding bij de gemeente?		+
een open houding bij de andere deelnemers?		+
open en constructieve interactie?	+	+
op elkaar voortbouwen?		++
prettige omgang en bejegening?		++
tijdige communicatie?	+/-	+
inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?	+/-	+
Voelen deelnemers zich serieus genomen?	n.v.t.	++

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Was er voor en tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor de participatie?	Jaja	n.v.t.
een passende rol van de gemeenteraad?		n.v.t.
zicht op de relevante spelers en hun belangen?	+	n.v.t.
zicht op geldend beleid, kaders en regels		n.v.t.
steun van raad, college en/of management?	+	n.v.t.
professionele begeleiding van het traject?	+	n.v.t.
maatwerk in werkvormen en communicatie?	+	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?		+
ondersteuning met begrijpelijke informatie?		+

Leeswijzer: ■ (zeer) negatieve waardering <-----> ■ +/- neutrale waardering <-----> ■ ++ (zeer) positieve waardering

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

- een frisse manier van kijken naar onderwerpen die ons allen aangaan.

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

- nvt

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

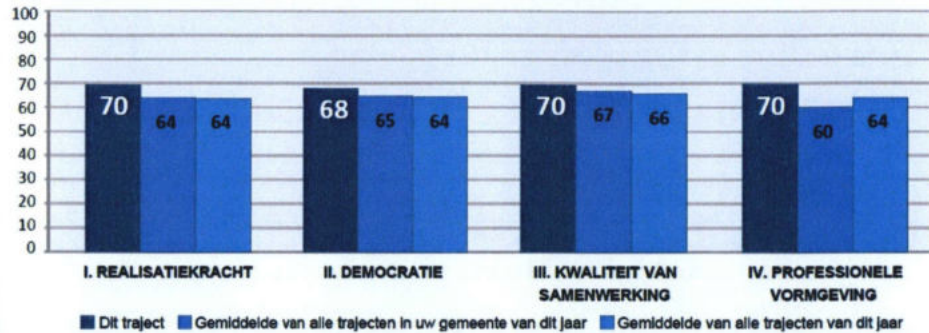
- Start alleen een project als er urgentie (een probleem) is en de participanten een belang hebben. Stel vooraf uitgangspunten op en bepaal vooraf wat je met het resultaat gaat doen.
- ook nadenken over vervoltraject/hoe deelnemers betrekken bij vervolg acties - activiteiten. blijft nu wat in het midden.

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Hoe scoort dit traject vergeleken met andere trajecten in Nieuwkoop en in andere gemeenten?

Leeswijzer bij deze grafiek
Het traject krijgt op de kwaliteitsmaatstaven I-IV een score van 0 tot 100. Dit is een optelling van alle waarderungen van de projectleider en deelnemers op pagina 1. Hoe hoger de scores, hoe beter de aanpak en resultaten van dit traject. Hoe heeft u het gedaan ten opzichte van andere trajecten in uw gemeente en het land?

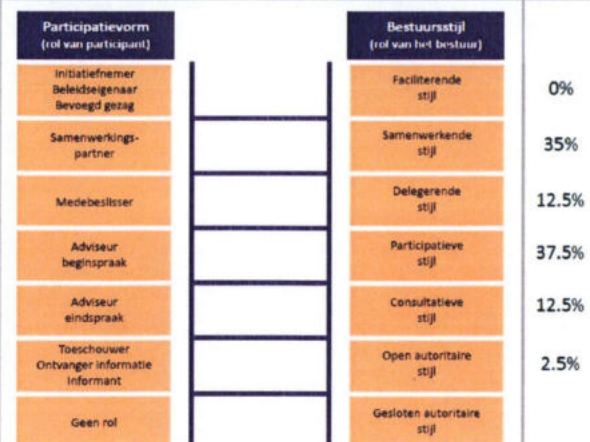
Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	StadsdeelBuurt
Op welke locatie?	Dorp NieuwkoopDorpscentrum Nieuwkoop, breed
Tijdelijk of structureel?	Een tijdelijk of projectmatig verbandEen tijdelijk of projectmatig verband
Wat was de looptijd?	mei t/m juli 2016april 2016 - december 2016. Mogelijk aanpak actiepunten 2017
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact)Raad (high impact)
Afbakening: wat is er geëvalueerd?	Hele trajecthele traject

Participatie vanaf welk moment?	Zeer vroegVroeg
Budget voor participatie?	50.000 euro of meer50.000 euro of meer
Is er een participatieplan?	Jaja
E-participatie toegepast?	NeeNee
College tevreden volgens projectleider?	

Rol van de gemeenteraad	
Is de rol van de raad passend gegeven het onderwerp?	
Is het participatieplan vastgesteld door de raad?	JaNee
Was de raad betrokken als procesbewaker?	JaWN
Is de raad tevreden volgens de projectleider?	+
Rollen individuele raadsleden: WaarnemerWaarnemer OnderzoekerOnderzoeker Open discussiedeelnemer	

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de

Respons op de online enquête onder deelnemers

Informatie over vragenlijst en respons	
Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	1
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	1
Uiteindelijke respons	100%
Welke soort enquête is aan deelnemers voorgelegd? Over...	
1 participatie bij gemeentelijk beleid en projecten	1
2 initiatieven die de gemeente ondersteunt	

Wie deden er mee?		
	Totaal in traject volgens projectleider	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers	4.5	0
Namens een straat, wijk of buurt	0.5	0
Andere groepen burgers	12.5	0
Vanuit maatsch. organisaties	6	1
Vanuit bedrijven	6	0
Onafhankelijke deskundigen	1.5	0

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien. Meer informatie over de participieladder is te vinden in [de uitgebreide leeswijzer](#), op de website.

Namens andere overheden	4	0
Totaal	35	1

TRAJECTRAPPORT: NETWERK ONTDEK NIEUWKOOP

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

TRAJECT Netwerk ontdek Nieuwkoop

GEMEENTE Nieuwkoop

Leeswijzer bij dit trajectrapport

In dit trajectrapport vindt u de uitkomsten van de evaluatie van het traject 'Netwerk ontdek Nieuwkoop' in de gemeente Nieuwkoop. Het traject is geëvalueerd met de Participatiemonitor. Hiermee evalueert de gemeente de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête onder deelnemende burgers, bedrijven en organisaties. Meer informatie over de Participatiemonitor en de gebruikte vragenlijsten vindt u op: www.benchmarkburgerparticipatie.nl/participatiemonitor

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

krachten en initiatieven vanuit (recreatie)ondernemers bundelen om de gemeente toeristisch op de kaart te zetten

Waar was de samenwerking tussen gemeente en deelnemers op gericht?

initiatief vanuit ondernemers om toerisme en recreatie een boost te geven door te gaan samenwerken in netwerkverband

Hoe zag het proces eruit? Welke werkvormen en communicatiemiddelen zijn ingezet?

het is een netwerkorganisatie. Zaken die worden besproken, worden teruggekoppeld naar en voorgelegd aan de achterban.

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

8,0

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

7,3

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	+	+/-
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?	+	+/-
snellere realisatie van de opgave?	+/-	n.v.t.
het delen van verantwoordelijkheid?	+	+

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief?	+	++
tevredenheid over proces ongeacht inhoud?	+	+
meer invloed op besluitvorming?	+/-	+
grotere betrokkenheid en deelname?	+	+
wederzijds begrip en vertrouwen?	+	++
een zorgvuldige afweging van alle belangen?	+	+/-

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Was er tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijkheid over geldende kaders en regels?	+	+
duidelijke spelregels voor de samenwerking?	+	+/-
juiste verwachtingen over en weer?	+	+
een open houding bij de gemeente?	+	++
een open houding bij de andere deelnemers?	+	+
open en constructieve interactie?	+	+
op elkaar voortbouwen?	+	+
prettige omgang en bejegening?	+	++
tijdige communicatie?	+	+/-
inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?	+	+
Voelen deelnemers zich serieus genomen?	n.v.t.	++

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Was er voor en tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor de participatie?	Nee	n.v.t.
een passende rol van de gemeenteraad?	-	n.v.t.
zicht op de relevante spelers en hun belangen?	+/-	n.v.t.
zicht op geldend beleid, kaders en regels	+/-	n.v.t.
steun van raad, college en/of management?	+	n.v.t.
professionele begeleiding van het traject?	+/-	n.v.t.
maatwerk in werkvormen en communicatie?	+	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?	+/-	++
ondersteuning met begrijpelijke informatie?	+/-	+

Leeswijzer: -- (zeer) negatieve waardering <-----> +/- neutrale waardering <-----> ++ (zeer) positieve waardering

TRAJECTRAPPORT: NETWERK ONTDEK NIEUWKOOP

Benchmark

BURGERPARTICIPATIE**Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?****Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?**

- besteding van middelen betere samenwerking tussen de verschillende partners in het NON Meer begrip voor elkaars situatie
- Het belangrijkste is dat de verschillende bloedgroepen bij elkaar gebracht zijn, wie belang hebben bij een meer toeristisch Nieuwkoop. Door het netwerk te vormen hebben we grote stappen kunnen maken betreft de website en het nieuwe magazine. We hebben nog veel meer op de to-do lijst staan. Als de "trein" zo hard blijft rijden als nu dat er dan zeker nog veel meer uit te halen valt. We zijn goed op weg.
- nee

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

- nee
- Geen opmerking
- Nee.

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

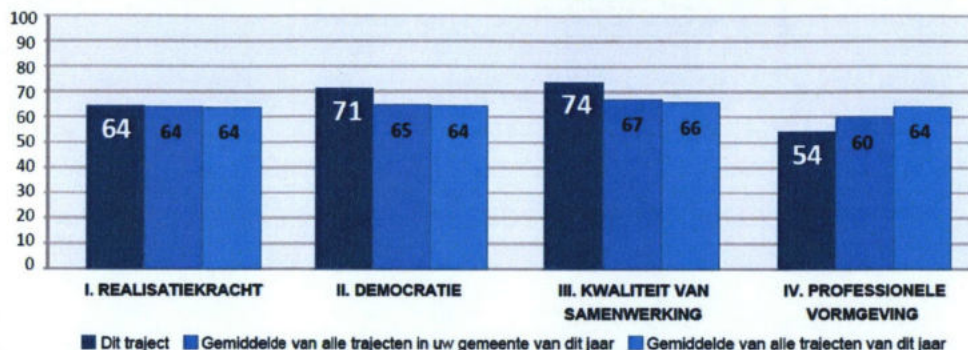
- staan nog aan het begin van het traject, 2017 worden meer activiteiten uitgevoerd

TRAJECTRAPPORT: NETWERK ONTDEK NIEUWKOOP

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Hoe scoort dit traject vergeleken met andere trajecten in Nieuwkoop en in andere gemeenten?

Leeswijzer bij deze grafiek
Het traject krijgt op de kwaliteitsmaatstaven I-IV een score van 0 tot 100. Dit is een optelling van alle waarderingen van de projectleider en deelnemers op pagina 1. Hoe hoger de scores, hoe beter de aanpak en resultaten van dit traject. Hoe heeft u het gedaan ten opzichte van andere trajecten in uw gemeente en het land?

Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	De gehele stad / gemeentebreed
Op welke locatie?	gemeentebreed
Tijdelijk of structureel?	Een vast en langer lopend verband
Wat was de looptijd?	maart 2016 - ...
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact)
Afbakening: wat is er geëvalueerd?	mei - december 2016

Participatie vanaf welk moment?	Zeer vroeg
Budget voor participatie?	3.000 - 10.000 euro
Is er een participatieplan?	Nee
E-participatie toegepast?	Nee
College tevreden volgens projectleider?	+

Rol van de gemeenteraad	
Is de rol van de raad passend gegeven het onderwerp?	Nee
Is het participatieplan vastgesteld door de raad?	Nee
Was de raad betrokken als procesbewaker?	Weet niet
Is de raad tevreden volgens de projectleider?	+
Rollen individuele raadsleden:	Weet niet

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Participatievorm (rol van participant)	Bestuurstijl (rol van het bestuur)	Percentage
Initiatiefnemer	Faciliterende stijl	15%
Beleids eigenaar	Samenwerkende stijl	50%
Bevoegd gezag	Delegerende stijl	35%
Samenwerkingspartner	Participatieve stijl	0%
Medebeslisser	Consultatieve stijl	0%
Adviseur beginspraak	Open autoritaire stijl	0%
Adviseur eindspraak	Gesloten autoritaire stijl	0%
Toeschouwer		
Ontvanger informatie		
Informant		
Geen rol		

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien. Meer informatie over de participatieladder is te vinden in de uitgebreide leeswijzer op de website.

Respons op de online enquête onder deelnemers

Informatie over vragenlijst en respons	
Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	8
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	3
Uiteindelijke respons	38%
Welke soort enquête is aan deelnemers voorgelegd? Over...	1
1 participatie bij gemeentelijk beleid en projecten	
2 initiatieven die de gemeente ondersteunt	

Wie deden er mee?		
	Totaal in traject volgens projectleider	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers	0	0
Namens een straat, wijk of buurt	0	0
Andere groepen burgers	0	0
Vanuit maatsch. organisaties	5	2
Vanuit bedrijven	7	1
Onafhankelijke deskundigen	0	0
Namens andere overheden	2	0
Totaal	14	3

TRAJECTRAPPORT: ONTWIKKELING LAND VAN KOPPEN

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

TRAJECT Ontwikkeling Land van Koppen

GEMEENTE Nieuwkoop

Leeswijzer bij dit trajectrapport

In dit trajectrapport vindt u de uitkomsten van de evaluatie van het traject 'Ontwikkeling Land van Koppen' in de gemeente Nieuwkoop. Het traject is geëvalueerd met de Participatiemonitor. Hiermee evalueert de gemeente de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête onder deelnemende burgers, bedrijven en organisaties. Meer informatie over de Participatiemonitor en de gebruikte vragenlijsten vindt u op: www.benchmarkburgerparticipatie.nl/participatiemonitor

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

ontwikkeling woningbouwproject Een burgerinitiatief (stedebouwkundig plan) wordt gefaciliteerd door de gemeente. Wie heeft welke rol in dit project? en hoe faciliteert de gemeente?

Waar was de samenwerking tussen gemeente en deelnemers op gericht?

initiatief vanuit samenleving: ontwikkelen woonwijk. Tot nu toe behelst initiatief het opstellen stedenbouwkundig plan, informeren andere dorpingen en mix aan woningen obv wensen inwonersinformatie avonden van de initiatiefnemers en gebruik maken van het platform vereniging dorpsraad. Doel: draagvlak toetsen en discussie. wat leeft er.

Hoe zag het proces eruit? Welke werkvormen en communicatiemiddelen zijn Ingezet?

nieuwsbrieven, informatiebijeenkomsten informatiebijeenkomsten, advies van werkgroepen van de dorpsraad

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

6,0

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

5,0

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?		++
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?		+
snellere realisatie van de opgave?		n.v.t.
het delen van verantwoordelijkheid?		+/-

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief?	+	+/-
tevredenheid over proces ongeacht inhoud?	+	+/-
meer invloed op besluitvorming?	+	++
grotere betrokkenheid en deelname?		+/-
wederzijds begrip en vertrouwen?	+/-	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen?	+/-	+

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Was er tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijkheid over geldende kaders en regels?	+/-	-
duidelijke spelregels voor de samenwerking?	-	-
juiste verwachtingen over en weer?	-	+/-
een open houding bij de gemeente?	+/-	++
een open houding bij de andere deelnemers?		+
open en constructieve interactie?	+/-	+
op elkaar voortbouwen?		+
prettige omgang en bejegening?		++
tijdige communicatie?		-
inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?		+
Voelen deelnemers zich serieus genomen?	n.v.t.	++

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Was er voor en tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor de participatie?	NeeNee	n.v.t.
een passende rol van de gemeenteraad?	-	n.v.t.
zicht op de relevante spelers en hun belangen?	+	n.v.t.
zicht op geldend beleid, kaders en regels		n.v.t.
steun van raad, college en/of management?		n.v.t.
professionele begeleiding van het traject?	-	n.v.t.
maatwerk in werkvormen en communicatie?		+/-
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?		+/-
ondersteuning met begrijpelijke informatie?		+/-

Leeswijzer: -- (zeer) negatieve waardering <-----> +/- neutrale waardering <-----> ++ (zeer) positieve waardering

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

- Als burger / initiatiefnemer serieus genomen worden en steun te krijgen van de ambtenaren.
- in samenwerking met en in overleg met een dorpsgemeenschap proberen ruimtelijke ontwikkelingen die van belang zijn voor die dorpsgemeenschap vorm te geven . Dus constructieve en inhoudelijke betrokkenheid opwekken bij belangrijke zaken als wonen voor jong en oud in een klein dorp en kwaliteit van leefomgeving en gebouwde omgeving bevorderen.
- dat betrokkenen en belanghebbenden door zelf initiatief te nemen de gemeente uitdagen, nopen tot een stellingname

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

- Hulp bieden bij de communicatie van het project
- Misschien meer ambtelijke ondersteuning in het veld met de voeten in de klei. Mn om die consensus te bouwen .
- Ik neem aan dat in de bovenstaande vraag 1 de laagste waardering is. Probeer eens na te gaan of er duidelijker afspraken zijn te maken over elkaars rollen bij de start en later in het proces

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

- was initiatief vanuit inwoners. We hadden wellicht iets meer moeten begeleiden en adviseren
- Beter verwachtingenmanagement, vraag vroeg en tijdens het traject advies aan coördinator dorpsgericht werken en communicatieadviseur. Laat hen meekijken en meedenken.

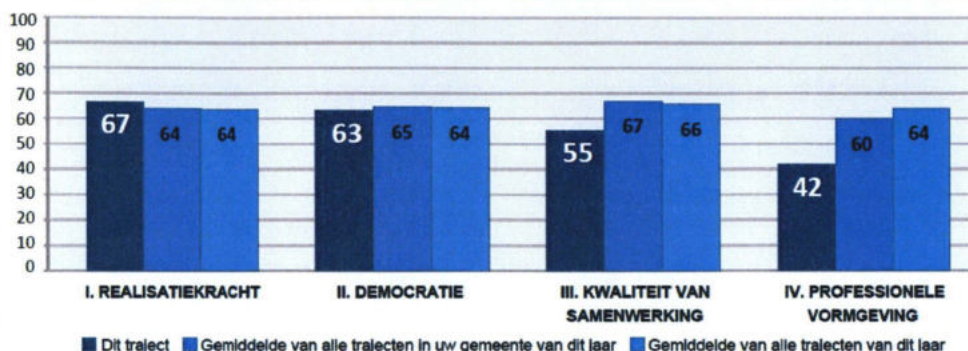
TRAJECTRAPPORT: ONTWIKKELING LAND VAN KOPPEN

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Hoe scoort dit traject vergeleken met andere trajecten in Nieuwkoop en in andere gemeenten?

Leeswijzer bij deze grafiek
Het traject krijgt op de kwaliteitsmaatstaven I-IV een score van 0 tot 100. Dit is een optelling van alle waarderungen van de projectleider en deelnemers op pagina 1. Hoe hoger de scores, hoe beter de aanpak en resultaten van dit traject. Hoe heeft u het gedaan ten opzichte van andere trajecten in uw gemeente en het land?

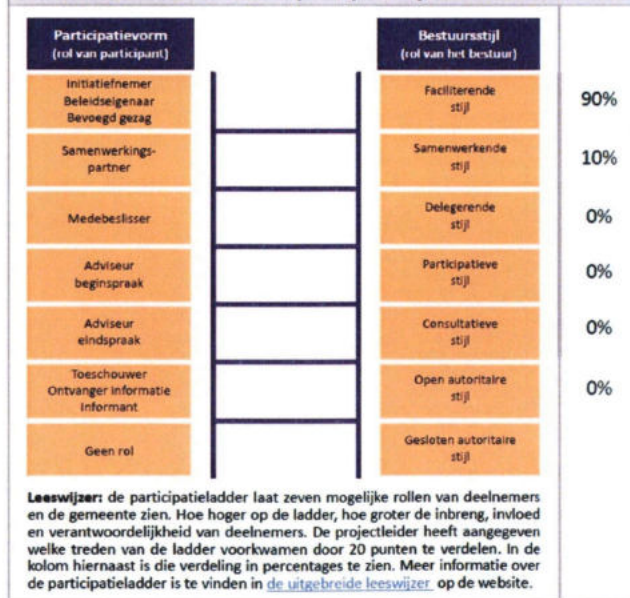
Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	StadsdeelWijk
Op welke locatie?	dorp noordenHet dorp Noorden
Tijdelijk of structureel?	Een vast en langer lopend verbandEen tijdelijk of projectmatig verband
Wat was de looptijd?	2014 - 2020Voor het stedenbouwkundig plan van 2014-2016
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact)Raad (high impact)
Afbakening: wat is er geëvalueerd?	eerste fase: stedenbouwkundig plan (zijn nu bij fase start bestemmingsplan)Het gehele traject op afspraken, rolverdeling en communicatie

Participatie vanaf welk moment?	Zeer vroegZeer vroeg
Budget voor participatie?	Tot 3.000 euroTot 3.000 euro
Is er een participatieplan?	NeeNee
E-participatie toegepast?	NeeNee
College tevreden volgens projectleider?	

Rol van de gemeenteraad	
Is de rol van de raad passend gegeven het onderwerp?	Nee
Is het participatieplan vastgesteld door de raad?	NeeNee
Was de raad betrokken als procesbewaker?	NeeWN
Is de raad tevreden volgens de projectleider?	
Rollen individuele raadsleden: Waarnemer Onderzoeker	Weet niet

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Respons op de online enquête onder deelnemers

Informatie over vragenlijst en respons	
Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	3
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	3
Uiteindelijke respons	100%
Welke soort enquête is aan deelnemers voorgelegd? Over...	1
1 participatie bij gemeentelijk beleid en projecten	
2 initiatieven die de gemeente ondersteunt	

Wie deden er mee?		
	Totaal in traject volgens projectleider	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers	251.5	1
Namens een straat, wijk of buurt	25	0
Andere groepen burgers	12.5	2
Vanuit maatsch. organisaties	0	0
Vanuit bedrijven	0	0
Onafhankelijke deskundigen	0	0
Namens andere overheden	0	0
Totaal	289	3

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

TRAJECT Opstellen subsidiebeleid

GEMEENTE Nieuwkoop

Leeswijzer bij dit trajectrapport

In dit trajectrapport vindt u de uitkomsten van de evaluatie van het traject 'Opstellen subsidiebeleid' in de gemeente Nieuwkoop. Het traject is geëvalueerd met de Participatiemonitor. Hiermee evalueert de gemeente de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête onder deelnemende burgers, bedrijven en organisaties. Meer informatie over de Participatiemonitor en de gebruikte vragenlijsten vindt u op: www.benchmarkburgerparticipatie.nl/participatiemonitor

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Heroriëntatie op het subsidiebeleid. Doel betere aansluiting van het subsidiebeleid op de maatschappelijke opgaven realiseren; uitgangspunt positieve gezondheid

Waar was de samenwerking tussen gemeente en deelnemers op gericht?

Meedenken/advies over eigen rol vereniging/ organisatie t.a.v. een goed leven in Nieuwkoop, meedenken over formuleren beleid, meedenken over vormgeven uitvoering (bijvoorbeeld inhoud formuleren).

Hoe zag het proces eruit? Welke werkvormen en communicatiemiddelen zijn ingezet?

bijeenkomsten met brainstormend karakter, klankbordgroep

Hoe waarderen de projectleider en de deelnemers het traject?
De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:
8,0
Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:
7,3
I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	+	+/-
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?	+	+
snellere realisatie van de opgave?	+	n.v.t.
het delen van verantwoordelijkheid?	+	+/-

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief?	+	+
tevredenheid over proces ongeacht inhoud?	+	+
meer invloed op besluitvorming?	++	+/-
grotere betrokkenheid en deelname?	++	+/-
wederzijds begrip en vertrouwen?	+	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen?	+	+/-

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Was er tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijkheid over geldende kaders en regels?	+	+/-
duidelijke spelregels voor de samenwerking?	+	+/-
juiste verwachtingen over en weer?	+	+/-
een open houding bij de gemeente?	+	+
een open houding bij de andere deelnemers?	++	+
open en constructieve interactie?	++	+
op elkaar voortbouwen?	++	+
prettige omgang en bejegening?	++	++
tijdige communicatie?	++	+
inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?	++	+/-
Voelen deelnemers zich serieus genomen?	n.v.t.	+

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Was er voor en tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor de participatie?	Ja	n.v.t.
een passende rol van de gemeenteraad?	+	n.v.t.
zicht op de relevante spelers en hun belangen?	+	n.v.t.
zicht op geldend beleid, kaders en regels	-	n.v.t.
steun van raad, college en/of management?	++	n.v.t.
professionele begeleiding van het traject?	+	n.v.t.
maatwerk in werkvormen en communicatie?	+/-	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?	+	+
ondersteuning met begrijpelijke informatie?	++	+

Leeswijzer: - (zeer) negatieve waardering <-----> +/- neutrale waardering <-----> ++ (zeer) positieve waardering

TRAJECTRAPPORT: OPSTELLEN SUBSIDIEBELEID

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

- Een eensluidend en duidelijk beleid
- -meer contacten onderling (samenwerking is versterkt) - maatschappelijk betrokkenheid is meer in beeld gebracht - duidelijke visie die goed is aangereikt aan de participanten
- Ik ben gestart vanuit een vereniging met al doel inzicht te krijgen in het subsidiebeleid en hoe ik hier het meest gunstige resultaat kan behalen en wat ik hiervoor moet doen. Als vereniging hebben we deze doelen bereikt
- Elkaar ondersteunen en samenwerken. Luisteren en oplossen van elkaars problemen en/of pijn punten Kortom, participatie in al zijn vormen met als doelstelling het gelukkig worden van burgers en verenigingen in de woongemeente Nieuwkoop
- Ik denk dat draagvlak creëren het enige is wat er echt gedaan is. Op kleine punten is input van klankbordgroep toegepast, maar de hoofdlijnen en de vorm van dit subsidiebeleid stonden al vast toen ze er aan begonnen. Anders is het heel bijzonder dat er meerdere gemeenten zijn waarin dit op hetzelfde moment speelt.... (en ik werk in het onderwijs, herken de werkwijze: denken dat je mee mag praten en beslissen, maar uiteindelijk komt er, op nuances na, op iedere school hetzelfde uit..) De manier waarop de gemeente het hele traject heeft aangepakt heeft wel geresulteerd in meer draagvlak dan er op voorhand was. Vond veel deelnemers erg wantrouwend. Dat werd later minder. Dus ik denk dat ze met deze opzet goed geslaagd zijn.
- nvt
- verkleinen van de kloof tussen verenigingen en gemeente.
- Helder beleid en inzage in de voorwaarde
- Inzicht verkrijgen over de gang van zaken en het verkrijgen van onderlinge samenwerking.
- Alle partijen moeten zelf duidelijk maken wat, hoe, waarom en op welke manier je jezelf gaat en wilt presenteren, Met andere woorden initiatieven moeten van binnenuit komen uit de samenleving, verenigingen etc.
- Het geheel was onduidelijk, het gaat over inspraak niet over participatie. Inspreken op het subsidiebeleid dat was de titel. Verder was er veel onduidelijk. Het uiteindelijke resultaat is ook onduidelijk, de rekenmethode, hoeveel geld er beschikbaar is en de afhandeling van de subsidie aanvragen.
- De belangrijkste resultaten zijn: - een grotere betrokkenheid van de deelnemers bij het tot stand gekomen beleid; - inzicht in de grenzen van de mogelijkheden van de gemeente tot het toekennen van subsidie; - Begrip voor de principes die ten grondslag liggen aan het verstrekken van subsidie; - De maatschappelijke relevantie van de te maken keuzes; - De meerwaarde voor de maatschappij om diverse activiteiten te stimuleren; - De rol van de gemeente bij het ondersteunen van relevante zaken ten dienste van de samenleving. - De verminderde afstand van het lokaal bestuur ten opzichte van de bevolking.
- Draagvlak in een beperkte groep
- Ik kan vanuit mijn positie niet overzien wat de belangrijkste resultaten zijn
- Er is een goede poging gedaan om organisaties te betrekken bij het nieuwe subsidie beleid.
- Respect voor elkaars mening
- Ruimte om mee te denken en mee te discussieren over mogelijkheden en onmogelijkheden.

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

- het enthousiasmeren van meer geledingen uit de samenleving
- Ga vooral zo door. organiseer bijeenkomsten om de samenwerking nog verder te ontwikkelen.
- Meer samenwerken tussen burgers, verenigingen en bedrijven stimuleren en actief ondersteunen
- De gekozen route inzake Burgerparticipatie evalueren en vervolgen
- ..
- nvt
- blijf doorgaan met de ingezette weg. De klus is nog niet klaar na de vaststelling van het nieuwe subsidiebeleid en de verdeling van het subsidiegeld. Monitoring en mogelijk bijstelling blijven nodig. Dit moet de gemeente ook samen met de verenigingen en belangenorganisaties samen aanpakken.
- geen
- Voorafgaand aan besluiten een inventarisatie doen onder de burgers wat hun ideeën zijn.
- Alle nieuwe initiatieven, in dit geval de participatie van burgers, hebben tijd nodig om het juiste doel te bereiken, tussentijds evalueren blijft dus nodig om bij te sturen.
- Er eens uitleggen wat de gemeente onder participatie verstaat en duidelijk inschrijven (ook inhoudelijk) welk traject er gevolgd wordt.
- In gesprek blijven met de bevolking (vertegenwoordigers) over zaken die de gemeenschap verrijken en daartoe ondersteuning verdienen. Een evaluatiemoment met betrokkenen en respectievelijk zij die niet voor subsidie in aanmerking kwamen of buiten het stelsel vallen.
- Meer burgers/organisaties proberen te betrekken
- Nee
- Burgers ook bij de verwerking van de verkregen informatie in de plannen betrekken. De gemeente heeft voor het subsidie beleid de keuzes gemaakt en vorm gegeven. Dit is subjectief geweest.
- Organisaties nog actiever benaderen om mee te doen

TRAJECTRAPPORT: OPSTELLEN SUBSIDIEBELEID

Benchmark

BURGERPARTICIPATIE

- Nvt

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

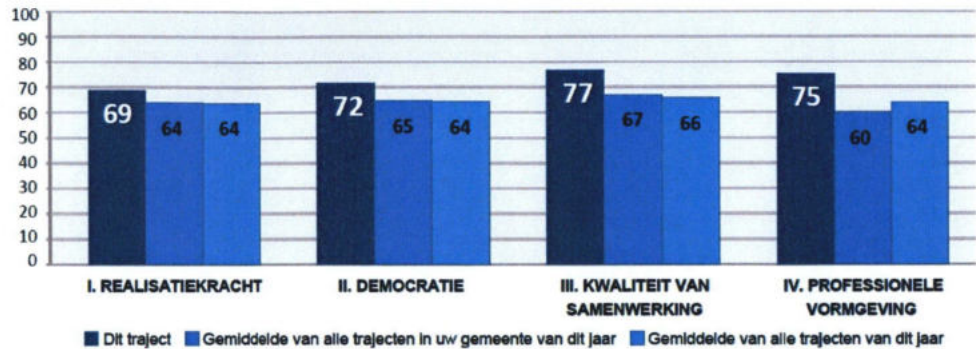
- Open houding Voldoende en op tijd communiceren Verwachtingenmanagement

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Hoe scoort dit traject vergeleken met andere trajecten in Nieuwkoop en in andere gemeenten?

Leeswijzer bij deze grafiek
Het traject krijgt op de kwaliteitsmaatstaven I-IV een score van 0 tot 100. Dit is een optelling van alle waarderingen van de projectleider en deelnemers op pagina 1. Hoe hoger de scores, hoe beter de aanpak en resultaten van dit traject. Hoe heeft u het gedaan ten opzichte van andere trajecten in uw gemeente en het land?

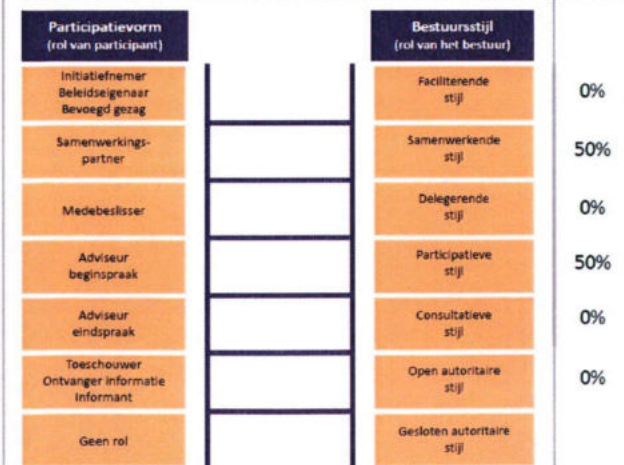
Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	De gehele stad / gemeentebreed
Op welke locatie?	Gemeente Nieuwkoop, 13 kernen
Tijdelijk of structureel?	Een tijdelijk of projectmatig verband
Wat was de looptijd?	Bestuurlijk traject maart 2015-juli 2016
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	Raad (high impact)
Afbakening: wat is er geëvalueerd?	Trajecten beleidsvorming+ beleidsuitvoering

Participatie vanaf welk moment?	Zeer vroeg
Budget voor participatie?	3.000 - 10.000 euro
Is er een participatieplan?	Ja
E-participatie toegepast?	Ja
College tevreden volgens projectleider?	++

Rol van de gemeenteraad	
Is de rol van de raad passend gegeven het onderwerp?	Ja
Is het participatieplan vastgesteld door de raad?	Ja
Was de raad betrokken als procesbewaker?	Ja
Is de raad tevreden volgens de projectleider?	++
Rollen individuele raadsleden: Waarnemer Open discussiedeelnemer	

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Leeswijzer: de participatieladder laat zeven mogelijke rollen van deelnemers en de gemeente zien. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de inbreng, invloed en verantwoordelijkheid van deelnemers. De projectleider heeft aangegeven welke treden van de ladder voorkwamen door 20 punten te verdelen. In de kolom hiernaast is die verdeling in percentages te zien. Meer informatie over de participatieladder is te vinden in [de uitgebreide leeswijzer](#) op de website.

Respons op de online enquête onder deelnemers

Informatie over vragenlijst en respons	
Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	38
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	17
Uiteindelijke respons	45%
Welke soort enquête is aan deelnemers voorgelegd? Over...	1
1 participatie bij gemeentelijk beleid en projecten	
2 initiatieven die de gemeente ondersteunt	

Wie deden er mee?		
	Totaal in traject volgens projectleider	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers	0	1
Namens een straat, wijk of buurt	10	4
Andere groepen burgers	1	5
Vanuit maatsch. organisaties	50	7
Vanuit bedrijven	0	0
Onafhankelijke deskundigen	0	0
Namens andere overheden	0	0
Totaal	61	17

Benchmark BURGERPARTICIPATIE

TRAJECT Project snelinternet buitengebied

GEMEENTE Nieuwkoop

Leeswijzer bij dit trajectrapport

In dit trajectrapport vindt u de uitkomsten van de evaluatie van het traject 'Project snelinternet buitengebied' in de gemeente Nieuwkoop. Het traject is geëvalueerd met de Participatiemonitor. Hiermee evalueert de gemeente de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.

Dit trajectrapport geeft de uitkomsten van de zelfevaluatie door de projectleider van de gemeente én de korte online enquête onder deelnemende burgers, bedrijven en organisaties. Meer informatie over de Participatiemonitor en de gebruikte vragenlijsten vindt u op: www.benchmarkburgerparticipatie.nl/participatiemonitor

Wat was de opgave? Om welke maatschappelijk vraagstuk of probleem ging het?

Zoals in vele landelijke gemeenten is in de buitengebieden geen kabel (ziggo) en zijn bewoners en bedrijven afhankelijk van de KPN verbinding.

Waar was de samenwerking tussen gemeente en deelnemers op gericht?

Kijken of er draagvlak is voor glasvezel

Hoe zag het proces eruit? Welke werkvormen en communicatiemiddelen zijn ingezet?

facebook, website, brieven, publicaties, inloopavond etc

Hoe waarden de projectleider en de deelnemers het traject?

De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:

8,0

Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:

8,0

I REALISATIEKRACHT

De opgave zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	+	+
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?	+	++
snellere realisatie van de opgave?	-	n.v.t.
het delen van verantwoordelijkheid?	+	-

II DEMOCRATIE

De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door

Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
steun voor inhoud plan/project/initiatief?	+	+
tevredenheid over proces ongeacht inhoud?	+	++
meer invloed op besluitvorming?	+/-	+/-
grotere betrokkenheid en deelname?	+	+
wederzijds begrip en vertrouwen?	+	+
een zorgvuldige afweging van alle belangen?	+	+

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING

Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen

Was er tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
duidelijkheid over geldende kaders en regels?	+	+/-
duidelijke spelregels voor de samenwerking?	+	+/-
juiste verwachtingen over en weer?	+	+/-
een open houding bij de gemeente?	++	++
een open houding bij de andere deelnemers?	+	+
open en constructieve interactie?	+	+
op elkaar voortbouwen?	+	++
prettige omgang en bejegening?	+	++
tijdige communicatie?	+	+/-
inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?	+	+/-
Voelen deelnemers zich serieus genomen?	n.v.t.	+

IV PROFESSIONELE VORMGEVING

Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk

Was er voor en tijdens het traject sprake van...	Volgens de projectleider	Volgens deelnemers
een plan van aanpak voor de participatie?	Nee	n.v.t.
een passende rol van de gemeenteraad?	+	n.v.t.
zicht op de relevante spelers en hun belangen?	++	n.v.t.
zicht op geldend beleid, kaders en regels	--	n.v.t.
steun van raad, college en/of management?	+	n.v.t.
professionele begeleiding van het traject?	+	n.v.t.
maatwerk in werkvormen en communicatie?	+	+
ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?	++	+
ondersteuning met begrijpelijke informatie?	++	+

Opmerking: uit ambtelijke verificatie blijkt deze score niet correct ingevuld. De score is +. Heeft verder geen effect op eindscores, die zijn namelijk al zeer positief.

Leeswijzer: -- (zeer) negatieve waardering <-----> +/-

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Wat is de feedback van de projectleider en de deelnemers?

Wat zijn volgens deelnemers de belangrijkste resultaten van het traject?

- Er moest meer als 50% deelname zijn van de burgers voor snel internet en dat is door actief de burgers te benaderen gelukt.
- Het project is niet vanuit de gemeente geïnitieerd maar vanuit een particulier initiatief. Niet alle vragen waren daarom van toepassing. Ik miste dan ook de antwoordoptie 'nvt'. Daarnaast is het traject nog niet afgerond, dus over de uitkomsten is nog weinig te zeggen

Welke tips en feedback voor de toekomst geven deelnemers?

- .

Welke lessen trekt de projectleider zelf?

- flexibel zijn, faciliteren vanuit bestaande info en voorzieningen

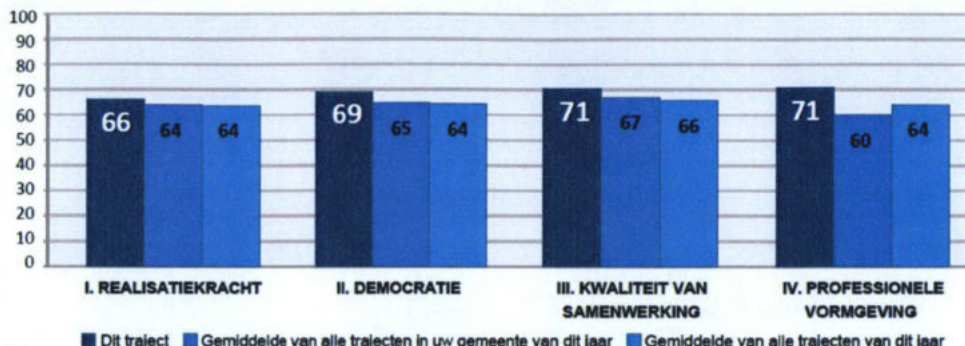
TRAJECTRAPPORT: SNEL INTERNET BUITENGEBIED

Benchmark
BURGERPARTICIPATIE

Hoe scoort dit traject vergeleken met andere trajecten in Nieuwkoop en in andere gemeenten?

Leeswijzer bij deze grafiek
Het traject krijgt op de kwaliteitsmaatstaven I-IV een score van 0 tot 100. Dit is een optelling van alle waarderingen van de projectleider en deelnemers op pagina 1. Hoe hoger de scores, hoe beter de aanpak en resultaten van dit traject. Hoe heeft u het gedaan ten opzichte van andere trajecten in uw gemeente en het land?

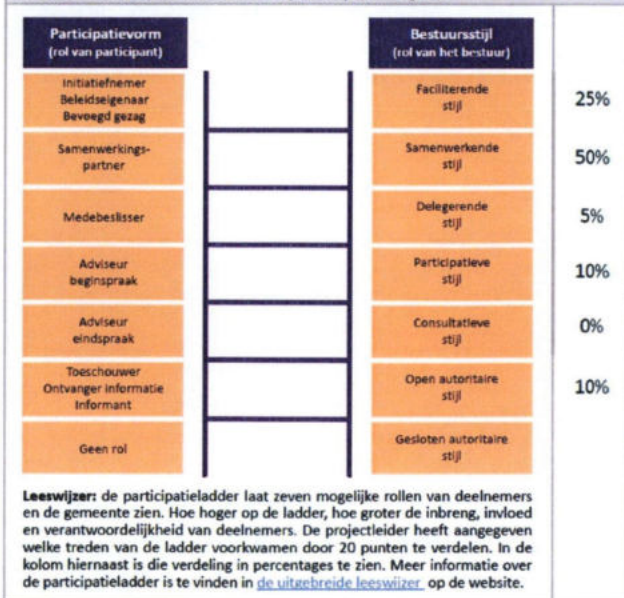
Achtergrondinformatie over het traject (ingevuld door de projectleider)

Op welk schaal?	De gehele stad / gemeentebreed
Op welke locatie?	buitengebied van de gemeente
Tijdelijk of structureel?	Een tijdelijk of projectmatig verband
Wat was de looptijd?	Voorbereiding najaar 2015 (oproep) - start feb 2016
Door wie wordt het onderwerp behandeld?	College
Afbakening: wat is er geëvalueerd?	Stappen en rol van de gemeente (tekst is wel heel kort)

Participatie vanaf welk moment?	Zeer vroeg
Budget voor participatie?	10.000 - 25.000 euro
Is er een participatieplan?	Nee
E-participatie toegepast?	Ja
College tevreden volgens projectleider?	+

Rol van de gemeenteraad	
Is de rol van de raad passend gegeven het onderwerp?	Ja
Is het participatieplan vastgesteld door de raad?	Nee
Was de raad betrokken als procesbewaker?	Weet niet
Is de raad tevreden volgens de projectleider?	+
Rollen individuele raadsleden: Discussiedeelnemer (overtuigen)	

De Participatieladder: welke participatievormen/bestuurstijlen waren het meest kenmerkend voor dit participatietraject?

Respons op de online enquête onder deelnemers

Informatie over vragenlijst en respons	
Aantal voor de enquête uitgenodigde deelnemers	2
Aantal deelnemers dat de enquête heeft ingevuld	2
Uiteindelijke respons	100%
Welke soort enquête is aan deelnemers voorgelegd? Over...	
1 participatie bij gemeentelijk beleid en projecten	1
2 initiatieven die de gemeente ondersteunt	

Wie deden er mee?		
	Totaal in traject volgens projectleider	Aantal deelnemers aan de enquête
Individuele burgers	30	1
Namens een straat, wijk of buurt	#	1
Andere groepen burgers	5	0
Vanuit maatsch. organisaties	0	0
Vanuit bedrijven	2	0
Onafhankelijke deskundigen	1	0
Namens andere overheden	1	0
Totaal	NaN	2